

IZGLĪTĪBAS un ZINĀTNES
MINISTRIJA

2009. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS

Rīga
2010

Esiet sveicināti, Izglītības un zinātnes ministrijas 2009. gada pārskata lasītāji!

2009. gads Izglītības un zinātnes ministrijā (turpmāk – ministrija) un visās tās pārziņā esošajās jomās – izglītībā, zinātnē, sportā, jaunatnes un valsts valodas politikā – iezīmējās kā dinamisku pārmaiņu un sarežģītu uzdevumu laiks. Tas no ikviena nozarē strādājošā un iesaistītā prasīja stipru gribasspēku un netradicionālu domāšanu apvienojumā ar ilgtermiņa lēmumu pieņemšanu un īstenošanu.

2009. gadā uzsāktās pārmaiņas bija pamatotas un mērķtiecīgas, bet daļa no tām, nenoliedzami, arī ievērojami novēlotas, piemēram, finansēšanas modeļa "nauda seko skolēnam" ieviešana; turklāt to īstenošana notika būtiska finansējuma samazinājuma apstākļos. Neraugoties uz sarežģītajiem izaicinājumiem, ir radīts jauns pamats, lai turpinātu pilnveidot gan visu pakāpju izglītību un zinātni, gan pārējās ministrijas pārraudzībā esošās jomas, radot sistēmu, no kuras ieguvējs ir ikviens Latvijas iedzīvotājs un valsts kopumā, bet vispirms – jaunā paaudze.

2009. gadā izglītībai īpašu uzmanību abās Ministru kabineta ārkārtas sēdēs par strukturālajām reformām pievērsa Valsts prezidents. Izglītības jautājumi nonāca arī pastiprinātā sabiedrības uzmanības lokā, jo īpaši – jūnijā, pēc valsts budžeta grozījumu pieņemšanas, kad jomai būtiski tika samazināts finansējums. Savukārt kopīgi ar sociālajiem un sadarbības partneriem tika rasti drosmīgi risinājumi gan saistībā ar atbalstu pedagogiem, gan ar skolu tīkla sakārtošanu. Darbība 2009. gadā ir apliecinājusi, ka ministrijas pārziņā esošajās jomās iesaistītie cilvēki spēj ātri, konstruktīvi un atbildīgi strādāt; kā arī to, ka zināšanas ir Latvijas sekmīgas attīstības pamats.

Svarīgākie darbi, kuru īstenošana tika uzsākta 2009. gadā – finansēšanas modeļa "nauda seko skolēnam" ieviešana un skolu tīkla sakārtošana. Lai risinātu šos jautājumus gan strukturālo reformu, gan finansiālās un demogrāfiskās situācijas (pēdējo 10 gadu laikā skolēnu skaits samazinājies par apmēram 100 tūkstošiem jeb 30%), kā arī Administratīvi teritoriālās reformas kontekstā, jūlijā un augustā ministrijas pārstāvji klātienē tikās ar gandrīz 90 pašvaldību un to izglītības iestāžu vadītājiem. Uzklusot izglītībā iesaistīto viedokļus, tika turpināti pasākumi, piemēram, birokrātisko šķēršļu samazināšanai, izglītības kvalitātes uzlabošanai, efektīvākai resursu izmantošanai, pieejamības nodrošināšanai. Lai pilnveidotu valsts pārbaudes darbu norisi, ieviesti vairāki jauninājumi, tostarp arī moderno tehnoloģiju plašāks pielietojums. Savukārt sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros uzsākta pirmsskolas un sākumskolas (1. – 6. klase) izglītības satura pārskatīšana un pilnveide, mācību līdzekļu izstrāde. Ļoti nozīmīgi, ka ministrija spēja atjaunot un nodrošināt atalgojumu skolotājiem, kuri strādā ar piecgađīgajiem un sešgađīgajiem bērniem.

Profesionālajā izglītībā 2009. gadā stiprināta skolu sadarbība ar darba devējiem, nozaru asociācijām, plānošanas reģioniem un pašvaldībām. Tā rezultātā panākta vienošanās par valsts attīstībai un tautsaimniecības izaugsmei atbilstošu profesionālās izglītības iestāžu tīklu un apmācības sistēmu. Gada beigās Ministru kabinets apstiprināja dokumentu "Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010. – 2015. gadam", kas ir pamats turpmākai profesionālās izglītības sakārtošanai un attīstībai.

2009. gada sākumā parakstītie līgumi starp ministriju un augstskolām par valsts līdzekļu piešķiršanu nodrošināja studiju iespējas, budžeta vietas un stipendijas. Tika īstenota pieeja, ka stipendijas piešķir, ņemot vērā gan studentu sekmību, gan sociālo nodrošinājumu. Turklāt maģistrantiem un doktorantiem ir iespējas saņemt stipendijas no Eiropas Savienības (turpmāk – ES) struktūrfondiem apjomā, kas ļauj un motivē pilnvērtīgi studēt, veikt pētniecisko darbu un sasniegt atbilstošus rezultātus.

Zinātnes jomā, lai sekmētu zinātniskās darbības, intelektuālā potenciāla un infrastruktūras attīstību, veidojot universitātes par starptautiski konkurētspējīgiem centriem, izstrādātas un Ministru kabinetā apstiprinātas "Zinātnes un tehnoloģiju attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013. gadam". Līdztekus tam pilnveidoti zinātnes bāzes finansējuma aprēķināšanas un piešķiršanas nosacījumi, paredzot gan līdzekļus zinātnisko institūciju attīstībai, gan pastiprinot kvalitātes prasības, gan kā valsts atbildību akcentējot humanitārās un sociālās zinātnes (koeficients 1,3 līdzšinējā koeficienta 1 vietā), gan nodrošinot iespējas bāzes finansējumu izmantot ES struktūrfondu projektu īstenošanai.

2009. gadā noslēdzās deviņu valsts pētījumu programmu īstenošana prioritārajos zinātnes virzienos, veiksmīgi apvienojot zinātnisko, inovatīvo un izglītojošo komponenti. Lai nodrošinātu pētniecības sekmīgu attīstību nākotnē, sadarbībā ar partneriem izstrādāti un valdībā apstiprināti prioritārie zinātnes virzieni fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai 2010. – 2013. gadā – enerģija un vide; inovatīvie materiāli un tehnoloģijas; nacionālā identitāte; sabiedrības veselība; vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana. Līdz ar to nodrošināta arī jaunu valsts pētījumu programmu uzsākšana.

Otrajā pusgadā, atsaucoties sabiedrībā pazīstamu cilvēku aicinājumam, īpaša darba grupa izstrādāja informatīvo ziņojumu "Par nepieciešamajām strukturālajām pārmaiņām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai". Tas paredz izstrādāt pasākumu plānu turpmākajām pārmaiņām augstākajā izglītībā un zinātnē līdz 2020. gadam.

Līdz ar Bērnu, ģimenes lietu un sabiedrības integrācijas ministrijas reorganizāciju ministrija pēc vairāku gadu pārtraukuma atkal atbild par jaunatnes politiku. Tas ir ieguvums, jaunatnes lietas cieši saistītas gan ar izglītību, gan sportu. Jau augusta beigās valdība apstiprināja "Jaunatnes politikas valsts programmu 2009. – 2013. gadam".

ES struktūrfondu 2007. – 2013. gada plānošanas periodā ministrijas pārraudzībā esošajām jomām ir pieejami līdzekļi vairāku simtu miljonu latu apjomā. Esam uzsākuši izmantot visas iespējas, ko piedāvā ES atbalsts gan skolotāju profesionālajai pilnveidei, gan visu pakāpju izglītībai, zinātnei un pētniecībai.

Rūpējoties par bērnu un jauniešu iespējām nodarboties ar sportu, apvienojot un optimizējot ministrijas padotībā esošās aģentūras, kā arī sadarbojoties ar pašvaldībām, tika nodrošināts finansējums profesionālās ievirzes sporta treneru atalgojumam. Īpaša uzmanība tika veltīta ziemas sporta veidiem, lai Latvijas sportisti varētu atbilstoši sagatavoties veiksmīgam startam XXI Ziemas olimpiskajās spēlēs Vankūverā, Kanādā.

Kaut gan 2009. gadā ievērojami tika samazināts ministrijas administratīvais aparāts, esam spējuši nodrošināt noteikto funkciju un uzdevumu izpildi. 2010. gadam ministrija izvirzīja trīs konkrētus mērķus:

1. Izmaksu efektivitātes paaugstināšana vispārējā un profesionālā izglītībā, vienlaikus nodrošinot izglītības kvalitāti un pieejamību.

2. Eksportspējas paaugstināšana augstākajā izglītībā un zinātnē tautsaimniecības atveseļošanai.

3. Nacionālo vērtību stiprināšana un popularizēšana, īpaši gatavojoties 2010. gada vasarā notiekošajiem X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, kuru rīkošanai valdība piešķīra 1,5 miljonus latu. Savukārt UNESCO šos svētkus līdzās citām pasaules kultūras pērlēm iekļāva savā svinamo dienu kalendārā 2010. – 2011. gadam, pievēršot tiem īpašu starptautisku uzmanību.

Esam pateicīgi visiem sadarbības un sociālajiem partneriem, ar kuriem 2009. gadā kopīgi strādājām, meklējām un radām dažādus risinājumus, ļaujot ministrijas pārraudzībā esošajās jomās ienākt jaunām un arvien radošākām pieejām, kas vērstas uz ilgtermiņa darbības un attīstības nodrošināšanu.

Ar cieņu –
izglītības un zinātnes ministre profesore Tatjana Koķe

Rīgā, 2010. gada jūnijā

SATURA RĀDĪTĀJS

I. PAMATINFORMĀCIJA	5
1.1. Juridiskais statuss un atbildība	5
1.2. Galvenās prioritātes	5
1.3. Padotības iestādes	6
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	6
2.1. Finanšu resursi un to izlietojums	6
2.2. Darbības rezultāti un sniegtie pakalpojumi	7
2.2.1. Vispārējā izglītība	7
2.2.2. Profesionālā izglītība	11
2.2.3. Augstākā izglītība	12
2.2.4. Zinātne	14
2.2.5. Valsts valodas politika	15
2.2.6. Jaunatnes politika	16
2.2.7. Sports	17
2.2.8. Nozares vadība	18
2.2.9. Informācijas tehnoloģiju attīstība	20
2.2.10. ES struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti	20
2.3. Ministrijas veiktie un pasūtītie pētījumi	22
2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	23
2.5. Iekšējais audits un kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana ministrijā	27
III. PERSONĀLS	27
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	28
V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	29

I. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Juridiskais statuss un atbildība

Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde izglītības, zinātnes un sporta nozarē, kā arī jaunatnes un valsts valodas politikas jomā¹. Ministrija ir atbildīga par nozaru analīzi, attīstības plānošanu, politikas reglamentējošo normu² izstrādi un politikas ieviešanas pārraudzību un koordinēšanu sadarbībā ar padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm, aģentūrām, sociālajiem un citiem partneriem ar mērķi veicināt Latvijas iedzīvotāju – izglītotu, veselīgu, fiziski un garīgi attīstītu, patriotiski noskaņotu personību – ilgtspējīgu labklājības pieaugumu un vienotu Latvijas sabiedrību.

Ministrija nodrošina sabiedrības informēšanu, pieņemto lēmumu skaidrošanu un saikni ar sabiedrību, ievērojot administrēšanas procesa labākās tradīcijas un pārskatāmas valsts pārvaldes darbības pamatprincipus.

Ministrija nodrošina septiņu budžeta virzienu³ administrēšanu:

1. 13,03% no budžeta ir izdevumi caurviju pasākumiem⁴ izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanas vispārējai vadībai ar mērķi nodrošināt vienotu, skaidru un efektīvu pārvaldību izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas nozarēm, tajā skaitā veidot rīcībpolitiku un organizēt tās izpildi, kā arī nodrošināt vairākas ministrijas atbildībā esošās nozares ietekmējošo politikas iniciatīvu realizāciju;

2. 55,00% – pasākumi⁵ vispārējās izglītības, vērtībuzglītības un interešu izglītības politikai ar mērķi veidot un īstenot valsts politiku pirmsskolas izglītībā, vispārējā pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā, tajā skaitā mazākumtautību izglītībā, un vispārējās izglītības īpašajos veidos – speciālajā izglītībā, sociālās un pedagoģiskās korekcijas izglītībā, kā arī interešu izglītībā un vērtībuzglītībā, kā arī organizēt ministrijai padoto sociālās korekcijas izglītības iestāžu un speciālās internātpamatskolas darbu un, sadarbībā ar izglītības iestāžu dibinātājiem, nodrošināt pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un interešu izglītības iestāžu darbu;

3. 9,00% – profesionālās izglītības un tālākizglītības kvalitātes un pārvaldes pasākumi⁶ ar mērķi nodrošināt valsts politikas veidošanu un īstenošanu profesionālajā izglītībā un tālākizglītībā, veicinot izglītības pieejamību un kvalitāti, tajā skaitā organizējot ministrijai padoto profesionālās izglītības iestāžu darbu;

4. 15,40% – augstākās izglītības un zinātniskās darbības kvalitātes un pārvaldes pasākumi⁷ ar mērķi nodrošināt valsts politikas veidošanu un īstenošanu augstākajā izglītībā un zinātniskajā darbībā, sekmējot zināšanu sabiedrības un zināšanu ekonomikas izveidošanos Latvijā;

5. 3,60% – sporta politikas un pārvaldes pasākumi⁸ ar mērķi veidot un īstenot valsts sporta politiku, veselīgas, fiziski un garīgi attīstītas personības veidošanai;

6. 0,15% – vienotas valsts jaunatnes politikas pasākumi⁹ ar mērķi veicināt jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbību un darbības saskaņotību jaunatnes politikas nozarē valsts mērogā, nodrošināt pašvaldību darbu ar jaunatni plānošanas,

īstenošanas un novērtēšanas metodisko vadību, koordinēt un organizēt darbību ar jaunatni iesaistīto personu apmācību un pieredzes apmaiņu, attīstīt starptautisko sadarbību jaunatnes politikas nozarē, kā arī veicināt informācijas par jauniešu tiesībām, pienākumiem, iespējām un atbildību pieejamību jauniešiem un darbību ar jaunatni iesaistītajām personām;

7. 0,13% – valsts valodas politikas un pārvaldes pasākumi¹⁰ ar mērķi veidot un īstenot valsts valodas politiku, nostiprināt latviešu valodas statusu un nodrošināt ilgtspējīgu valodas attīstību.

1.2. Galvenās prioritātes

2009. gadā ministrija izvirzīja šādas galvenās prioritātes tās pārziņā esošajās jomās¹¹:

1. Nodrošināt valsts un pašvaldību institūciju sadarbību kvalitatīvai piecgadīgo un sešgadīgo bērnu obligātajai sagatavošanai skolai.

2. Sekmēt kvalitatīvu, pieejamu un resursefektīvu visu pakāpju izglītības un zinātnes attīstību valsts ilgtspējai un konkurētspējai, nodrošinot intelektuālo un materiālo resursu uzturēšanu krīzes apstākļos:

- ieviešot un pilnveidojot finansēšanas modeli "Nauda seko skolēnam";
- precizējot pedagogu darba samaksas kārtību;
- nodrošinot vienotu skolu tīkla plānošanu, izstrādājot profesionālās izglītības iestāžu tīkla reorganizācijas plānu un attiecīgo normatīvo aktu paketi, saskaņā ar kuru tiek optimizēts profesionālās izglītības iestāžu tīkls.

3. Modernizēt un pielāgot izglītības saturu visās izglītības pakāpēs atbilstoši skolēnu spējām, vajadzībām un interesēm.

4. Sadarbībā ar nozaru deleģētiem pārstāvjiem pārskatīt sākotnējās profesionālās izglītības saturu, pārejot uz moduļu sistēmu, samazinot bāzes programmu skaitu, elastīgi iekļaujot programmās profesionālās specializācijas apmācību kursus (moduļus), kas veicinātu atbilstību darba tirgus prasībām, būtu izmantojami pieaugušo tālākizglītībai un rosinātu uzņēmējus nodrošināt mācīšanos darba vietās.

5. Palielināt zinātnes un inovāciju lomu konkurētspējīgas tautsaimniecības attīstībai, kā arī informācijas komunikāciju tehnoloģiju nozares.

6. Nostiprināt valodas politikas saikni ar izglītības politiku.

7. Veicināt latviešu valodas mērķtiecīgu nostiprināšanu un tās attīstību visās sabiedrības dzīves jomās.

8. Pilnveidot valsts atbalsta mehānismu jaunatnes politikas īstenošanai, nacionālu jaunatnes organizāciju attīstībai un līdzdalībai sabiedrības dzīvē.

9. Atbalstīt veselās, fiziski un garīgi attīstītas personības veidošanu, īstenojot Nacionālo sporta attīstības programmu, kā galveno izvirzot bērnu, jaunatnes un tautas sportu, un pilnveidot valsts sporta pārvaldīšanas struktūru un funkcijas.

10. Īstenot efektīvu ministrijas un tās padotības iestāžu funkciju izpildi, mazinot birokrātisko aparātu, kā arī nodrošinot valsts budžeta līdzekļu optimālu izlietojumu.

¹ Ministru kabineta 2003. gada 16. septembra noteikumi Nr. 528 "Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums".

² Normas noteiktas Izglītības likumā, Vispārējās izglītības likumā, Profesionālās izglītības likumā, Augstskolu likumā, Zinātniskās darbības likumā, Sporta likumā, Valsts valodas likumā un citos reglamentējošajos tiesību aktos.

³ Nav norādīta 99.00.00 programma "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" 0,69%.

⁴ 06.00.00 Nozares vadība; 07.00.00 Informācijas tehnoloģijas attīstība un uzturēšana izglītībā, Microsoft ģiguma un projektu nodrošināšana; 28.00.00 ES struktūrfondu projekti un ES politikas iniciatīvas; 32.00.00 Akadēmisko programmu aģentūra; 33.00.00 Valsts izglītības attīstības aģentūra; 39.00.00 Atbalsts izglītības infrastruktūrai; 40.00.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projekti / Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments; 42.00.00 Padotības iestādes un to pasākumi.

⁵ 01.00.00 Vispārējā izglītība; 10.00.00 Dotācijas brīvpusdienu nodrošināšanai 1. klases izglītojamiem, 62.00.00 Mērķdotācijas republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām.

⁶ 02.00.00 Profesionālā izglītība.

⁷ 03.00.00 Augstākā izglītība; 11.00.00 Augstākās izglītības padome; 05.00.00 Zinātne.

⁸ 09.00.00 Sports.

⁹ 06.00.00 Nozares vadība; apakšprogramma 06.05.00 Jaunatnes politikas valsts programma, 08.00.00 Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra.

¹⁰ 04.00.00 Valsts valodas politika un pārvalde.

¹¹ No Valdības rīcības plāna "Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai".

1.3. Padotības iestādes

2009. gada 8. janvārī ministrijas padotībā bija 125 padotības iestādes¹². Lai nodrošinātu funkciju kvalitatīvāku un efektīvāku īstenošanu un atteiktos no funkciju mikromenedžmenta, rūpīgi izvērtējot padotības iestāžu tīklu, gada laikā, pārskatot funkcijas, apvienojot un likvidējot, to skaits tika samazināts līdz 96 iestādēm.

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Finanšu resursi un to izlietojums

Aizvadīto gadu raksturo inovatīva domāšana, netradicionāli lēmumi un apjomīgas reformas, kas ir saistītas ar nepieciešamību nodrošināt pakalpojuma garantētu kvalitāti pie liela finansējuma samazinājuma, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

1. tabula

Sektora finansiālie rādītāji 2008. un 2009. gadā

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2008. gadā (faktiskā izpilde) (LVL)	2009. gadā	
			Apstiprināts likumā (LVL)	Faktiskā izpilde (LVL)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	644 374 847	499 778 066	434 984 784
1.1.	Dotācijas	593 678 667	478 098 978	418 808 601
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	45 203 924	9 503 231	7 742 860
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	4 516 342	11 552 556	6 848 101
2.	Izdevumi kopā	641 395 568	502 042 760	431 588 556
2.1	Uzturēšanas izdevumi kopā	611 229 863	490 228 495	419 886 967
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	214 215 841	85 284 433	81 908 021
2.1.2.	Procentu izdevumi	3 119 922	8 626 043	8 597 927
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	41 880 776	42 110 069	35 596 795
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	69 878	196 838	189 807
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	351 973 446	354 011 112	293 594 417
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	30 165 705	11 814 265	11 701 589

2. tabula

Iestādes, kuras no valsts budžeta tiek finansētas daļēji, kā arī budžeta nefinansētas iestādes, kas nav valsts aģentūras

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Faktiskā izpilde (LVL)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	117 613 983
1.1.	Valsts budžeta transferti	60 325 363
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	56 841 253
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	447 367
2.	Izdevumi kopā	104 843 061
2.1.	Uzturēšanas izdevumi kopā	100 519 906
2.1.1.	Atalgojums	56 919 033
2.1.2.	Komandējumu izdevumi	1 468 235
2.1.3.	Pakalpojumi	16 491 908
2.1.4.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	9 354 582
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	4 270 950

¹² Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 16. septembra noteikumiem Nr. 528 "Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums", tajā skaitā izglītības iestādes.

**Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu
saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums**

Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde) (LVL)	Pārskata gadā (faktiskā izpilde) (LVL)
Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	1 127 219	431 680
Naturālā veidā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	732 674	559 137
Izlietots – finansētie pasākumi (kopā)	967 884	532 135
tajā skaitā:		
atalgojumi	122 030	151 837
komandējumi	44 526	39 609
kapitālie izdevumi	45 562	42 838
pakalpojumu apmaksā	633 591	164 329
subsīdijas un dotācijas	38 122	7 288

2.2. Darbības rezultāti un sniegtie pakalpojumi

2.2.1. Vispārējā izglītība

2.2.1.1. Pirmsskolas izglītība

Katram piecus un sešus gadus vecajam bērnam ir iespēja bez maksas iegūt obligāto pirmsskolas izglītību¹³ un sagatavoties pamatzglītības programmas apguvei, attīstīt un pilnveidot sociālās un sadarbības prasmes, noturīgas pašpalpošanās un uzvedības prasmes, kas veicina bērna sekmīgu iekļaušanos mūsdienīgā mācību procesā. Ministrija seko, lai katram bērnam tiktu nodrošināta atbilstoša vide: telpas, materiāltehniskā bāze, kā arī transports administratīvajā teritorijā dzīvojošo bērnu nokļūšanai līdz izglītības iestādei.

Ministrija nodrošināja, ka Pasaules Bankas ierosinātajā Sociālās drošības tīkla stratēģijā tika iekļauta obligātā vecuma pirmsskolas finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem, lai nepalielinātu finanšu slogu pašvaldībām un nodrošinātu nepārtrauktu obligāto pirmsskolas mācīšanās procesu. 2009./2010. mācību gada sākumā pirmsskolas izglītības grupas apmeklēja 89% piecgadīgo un 98% sešgadīgo vecuma bērnu no visiem attiecīgā vecuma bērniem.

Pirmsskolas izglītībā tiek īstenots arī īpašais izglītības veids – speciālā pirmsskolas izglītība bērniem ar speciālām vajadzībām.

Pirmsskolas izglītības iestādēs latviešu, krievu un poļu valodās strādā izcili pedagogi, 10,3% no kuriem ir maģistra grāds pedagogijā. Ministrija ierosināja un Ministru kabinets apstiprināja grozījumus normatīvajā regulējumā¹⁴, kas noteica iespēju personām ar augstāko pedagoģisko izglītību un profesionālajā vidējā izglītībā iegūtu pirmsskolas skolotāja profesionālo kvalifikāciju ieņemt

Finanšu resursu izdevumi vispārējās izglītības nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
01.00.00 Vispārējā izglītība	3 433 362	3 424 156
01.01.00 Pedagogu profesionālās meistarības pilnveidošana	71 772	71 768
01.02.00 Sanatorijas tipa internātskola	670 193	662 924
01.03.00 Sociālās korekcijas izglītības iestādes	971 676	969 743
01.05.00 Dotācija privātajām mācību iestādēm	1 449 213	1 449 213
01.14.00 Mācību literatūras iegāde	270 508	270 508
10.00.00 Dotācijas brīvpusdienu nodrošināšanai 1. klases izglītojamajiem	1 648 869	1 648 869
62.00.00 Mērķdotācijas republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām	267 076 008	267 076 008

¹³ Kopš 2002. gada saskaņā ar Izglītības likuma 4. pantu.

¹⁴ Ministru kabineta 2000. gada 3. oktobra noteikums Nr. 347 "Noteikumi par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai".

Galvenie indikatori par pirmsskolas izglītību 2008./2009. un 2009./2010. mācību gada sākumā

	2008./2009.	2009./2010.
Bērnu skaits pirmsskolas izglītības programmās kopā	82 169	83 382 (izmaiņas +1 213; +1,5%)
Bērnu skaits 5 – 6-gadnieku grupās	38 571	36 083 (izmaiņas -2488; -6,45%)
Izglītības iestāžu skaits, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas	1 009	951 (izmaiņas -58; -5,7%)
Pedagogu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs	10 718	10 251 (izmaiņas -467; -4,3%)

pirmsskolas skolotāja amatu, tādējādi paplašinot pašvaldībām iespēju nodrošināt pirmsskolas izglītības iestādes ar atbilstošas kvalifikācijas pedagogiem, tajā skaitā pusotra līdz trīsgadīgo bērnu grupās.

Ministrija sagatavoja un Saeima apstiprināja grozījumus likumos¹⁵, kas nosaka valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas normatīvo bāzi pirmsskolas izglītības programmu izstrādei un īstenošanai. 2009. gadā ministrija apstiprināja arī pirmsskolas izglītības programmu paraugus. Nozīmīgs bija arī metodiski organizatoriskais darbs semināri izglītības pārvalžu pirmsskolas izglītības darba speciālistiem, darbs pie pirmsskolas izglītības programmas grozījumu un papildinājumu veikšanas, valsts pirmsskolas izglītības vadlīniju projekta izstrādes.

2.2.1.2. Pamatizglītība

Ministrija sadarbībā ar pašvaldībām nodrošināja iespēju katram bērnam un jauniešiem bez maksas apgūt obligāto pamatizglītības

programmu no 1. līdz 9. klasei. 2009. gadā 9. klasi pabeidza 25 214¹⁶ jeb 94,79% no visiem izglītojamajiem, kuri 2008./2009. mācību gada rudenī uzsāka mācības 9. klasē, kas ir labāks rezultāts, nekā 2008. (93,56%) un 2007. (92,51%) gadā.

2009. gadā ministrija nodrošināja normatīva regulējuma¹⁷ grozījumus un samazināja valsts pārbaudījumu skaitu, beidzot 9. klasi, kā arī noteica vērtējumu visos priekšmetos 10 ballu skalā, sākot ar 4. klasi. Papildus tika precizēts jēdziens "nobeiguma vērtēšana", kā arī vērtējumu veidu klasifikācija, vienādojot nobeiguma vērtēšanas aprakstu pamatizglītībā.

Atbilstoši jaunajai iniciatīvai, kas iekļauta Sociālās drošības tīkla stratēģijā, uzsākta pamatizglītības satura pilnveide ar mērķi panākt tā pietiekamu atbilstību 6 – 11 gadus vecu bērnu vecumposma īpatnībām: tiek saskaņoti sākumskolas mērķi, uzdevumi, obligātais mācību saturs un pamatprasības bērnu mācību sasniegumiem. Iniciatīvu paredzēts īstenot līdz 2011. gadam.

2009. gadā ministrija¹⁸ ar brīvpusdienām skolās no valsts budžeta līdzekļiem nodrošināja visus 1. klases skolēnus.

Galvenie indikatori par pamatizglītību 2008./2009. un 2009./2010. mācību gada sākumā

	2008./2009.	2009./2010.
Izglītojamo skaits pamatizglītības posmā (1.–9. klase)	187 281	179 370 (izmaiņas -7911 ¹⁹ ; -4,0%)
Otrgadnieku un trešgadnieku skaits pamatizglītības posmā	6 227	5 069 (izmaiņas -1158; -18,6%)
Izglītības iestāžu skaits, kuras īsteno pamatizglītības programmas, tajā skaitā speciālās izglītības iestādes, vakara (maiņu) skolas un profesionālās izglītības iestādes	979	871 (izmaiņas -108; -11,0%)
Skolotāju skaits, kas strādā pamatizglītības posmā ²⁰	20 037	17 244 (izmaiņas -2 793; -13,9%)

¹⁵ Izglītības likumā un Vispārējās izglītības likumā.

¹⁶ Ar apliecību par pamatizglītību 96,7%, ar licību – 3%.

¹⁷ Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.1027 "Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem".

¹⁸ 2009. gadā 1. jūlijā ministrija pārņēma Bērnu un ģimenes lietu ministrijas funkcijas.

¹⁹ Skolēnu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo mācību gadu ir nedaudz palielinājies 1. un 5. klasēs, pārējās pamatizglītības klasēs – samazinājies.

²⁰ Nav atsevišķi norādīti dati par pedagogiem, kas strādā tikai pamatizglītības pakāpē.

2.2.1.3. *Vispārējā vidējā izglītība*

Ministrija sadarbībā ar pašvaldībām nodrošināja jauniešiem ar pamatizglītības apliecību bez maksas apgūt vispārējo vidējo izglītību. Vispārējo vidējo izglītību var iegūt vispārējās vidējās izglītības iestādēs, tajā skaitā vakara (maiņu) un neklātienes vidusskolās²¹, kā arī vispārējās vidējās izglītības izlīdzinošajā programmā (arodizglītības turpinājums, mācību ilgums – gads) septiņās profesionālās izglītības iestādēs. No visiem pamatizglītību ieguvušajiem jauniešiem 63% turpina izglītības iegūvi tieši vispārējās vidējās izglītības programmās dienas skolās.

2009./2010. mācību gadā pirmo reizi panākts, ka ir iespēja iegūt vispārējo vidējo izglītību tālmācības formā – darbību ir uzsākusī Rīgas Tālmācības vidusskola ar 135 izglītojamiem.

2009. gadā tika nodrošināts valsts ģimnāziju skaita pieaugums no 19 līdz 21. Ģimnāzijas statuss tika piešķirts Liepājas Valsts 1. ģimnāzijai un Balvu Valsts ģimnāzijai. Kopā valsts ģimnāzijās mācās 10,43% no 10. – 12. klašu skolēniem.

Atbilstoši demogrāfiskajai situācijai nākamajos gados vidusskolēnu skaits turpinās ievērojami samazināties un 2012./2013. gadā sasnies tikai 71% no 2007./2008. mācību gada skaita (2009./2010. – 85%).

Atestātu par vispārējo vidējo izglītību valstī 2009. gada noslēgumā ieguva 83,1% no jauniešiem, kuri pirms trīs gadiem bija uzsākuši mācības vidusskolas 10. klasē. No tiem 75% jauniešu turpina izglītību augstskolās un koledžās, ap 3% izvēlas apgūt profesionālo izglītību, bet 22% mācības neturpina.

Lai nodrošinātu vidējās izglītības kvalitātes paaugstināšanos, ministrija izstrādāja un ierosināja grozījumus normatīvajā regulējumā²², kas no 2009./2010. mācību gada noteica, ka vidusskolā skolēnu pārceļ uz nākamo klasi tikai tad, ja ir saņemts pietiekams vērtējums (vismaz četras balles) visos attiecīgās

izglītības programmas konkrētajā klasē noteiktajos obligātajos mācību priekšmetos.

2009. gadā ministrija nodrošināja 2008. gadā pieņemtā jaunā valsts vispārējās vidējās izglītības standarta ieviešanu, kas uzlaboja saturu šādos priekšmetos: valodas, matemātika un datorika, sports un veselība, dabaszinātnes, sociālās zinātnes un māksla. Tajos daudz lielāka vērība pievērsta pamatprasmju apgūšanai, to lietojumam reālās dzīves situācijās – jaunu zināšanu iegūšanai, jautājumu formulēšanai, secināšanai ar atbilstošu argumentāciju, kā arī tādiem mācību satura komponentiem kā pētnieciskā darbība un cilvēka, sabiedrības un vides mijiedarbības aspekti, veicinot izpratni un atbildību lēmumu pieņemšanā par apkārtējo pasauli un pārmaiņām apkārtējā pasaulē, kas norisinās cilvēka darbības rezultātā.

Papildus, nodrošinot izglītības kvalitātes paaugstināšanu, 2009. gadā pedagogu profesionālās pilnveides prioritātes un programmu tematika tika veidota atbilstoši izglītības politikas aktualitātēm saskaņā ar izstrādātajiem tālākizglītības satura moduļiem: vispārējo pedagoģisko kompetenču, pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidi noteiktajā jomā, izglītības procesu vadības un personības kompetenču pilnveidi. Ministrija izvērtēja 350 pedagogu profesionālās pilnveides un tālākizglītības programmas, saskaņoja 291 programmu un sagatavoja priekšlikumus 57 pedagogu profesionālās pilnveides programmu uzlabošanai, kā arī nodrošināja profesionālās pilnveides programmu kataloga aktualizēšanu.

Ministrija izvirzīja par vienu no prioritātēm un panāca visas valsts pārbaudes darbu sistēmas pārskatīšanu. Tika samazināts kopējais valsts pārbaudījumu skaits vispārējā vidējā izglītībā, atsakoties no ieskaitēm pēc pamatizglītības ieguves, ir noteikts obligāts centralizēts eksāmens matemātikā, ko 2009. gadā kārtoja divreiz vairāk absolventu nekā iepriekšējā gadā.

7. tabula

Galvenie indikatori par vispārējo vidējo izglītību 2008./2009. un 2009./2010. mācību gada sākumā

	2008./2009.	2009./2010.
Izglītojamo skaits vidējās izglītības pakāpē (10. – 12. kl.)	62 165	60 475 (izmaiņas ²³ -1708; -3%)
Otrgadnieku un trešgadnieku skaits	1 163	1 626 (izmaiņas -463; 39,8%)
Izglītības iestāžu skaits	421	414 (izmaiņas -7; -1,0%)
Skolotāju skaits, kas strādā vispārējās vidējās izglītības posmā	6 658	6 245 (izmaiņas -413; -6,0%)

²¹ Pārskata periodā vakarskolās mācījās 20% (11 906) 10. – 12. klašu izglītojamo.

²² Ministru kabineta 2005. gada 1. novembra noteikumos Nr. 822 "Noteikumi par obligātajām prasībām izglītojamo uzņemšanai un pārceļšanai nākamajā klasē vispārējās izglītības iestādēs (izņemot internātskolas un speciālās izglītības iestādes)".

²³ Iepriekšējā periodā izmaiņas bija vēl ievērojamākas - 5,9% salīdzinājumā ar 2007./2008. gadu.

2.2.1.4. Mazākumtautību izglītība

Latvijas Republikas Satversmes 114. pants nosaka, ka personām, kas pieder pie mazākumtautībām, ir tiesības saglabāt un attīstīt savu valodu, etnisko un kultūras savdabību. Izglītība mazākumtautību valodās ir priekšnoteikums, lai saglabātu mazākumtautību kultūras identitāti. Latvijā ir nodrošināta izglītība astoņās mazākumtautību valodās – krievu, poļu, ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, igauņu, ebreju valodā, kas ir vairāk nekā lielākajā daļā Eiropas valstu.

2009./2010. mācību gadā 724 Latvijas skolās mācību valoda ir latviešu valoda, 125 skolās – krievu, 76 skolas ir divlūsmu (gan latviešu, gan krievu). Mācības 5 skolās notiek poļu valodā, 1 skolā – ukraiņu valodā, 1 skolā – baltkrievu valodā, 1 skolā – angļu valodā. Vienā igauņu, vienā lietuviešu skolā un divās ebreju skolās atsevišķi mācību priekšmeti tiek pasniegti mazākumtautību valodā. Divās skolās kā fakultatīvais priekšmets tiek pasniegta čigāņu valoda.

Valsts centralizēto eksāmenu rezultātu apkopojums par 2008. mācību gadu liecina, ka eksāmenu rezultāti pamatā ir līdzīgi gan izglītības iestādēs, kas īsteno izglītības programmas latviešu valodā, gan arī izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas²⁴.

2009. gadā tika izstrādātas vienotas prasības mācību līdzekļu izvērtēšanai un mācību līdzekļu apstiprināšanai, saskaņā ar kuru starpkultūru aspekts, iecietība un tolerance, cieņa pret atšķirīgo, pilsoniskā izglītība un vērtību izglītība tiek iekļauta mācību līdzekļu saturā.

Vairākas novadu un pilsētu pašvaldības, piemēram, Rīgas pilsētas pašvaldība 2009. gadā nodrošināja papildu finanšu atbalstu mazākumtautību izglītības iestādēm.

2009. gadā ir nodrošinātas izglītības iespējas 4 bēgļu un patvēruma meklētāju bērniem no Gruzijas un Afganistānas.

2.2.1.5. Sociālā korekcija

Saskaņā ar tiesas lēmumu²⁵ personu var ievietot sociālās korekcijas izglītības iestādē pamatizglītības sociālās korekcijas izglītības programmas vai speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem apgūšanai. Ministrija atbild par šādu iestāžu darbību un bērnu/jauniešu uzņemšanu, adaptāciju, sociālo korekciju un reintegrāciju sadarbībā ar sociālā dienesta pārstāvjiem un vecākiem.

Saskaņā ar likumu "Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem" 2009. gadā Latvijā darbojās divas ministrijas padotībā esošas sociālās korekcijas izglītības iestādes. Pamatojoties uz Ministru kabineta uzdevumu²⁶, 2009. gada 16. novembrī tika likvidēta sociālās korekcijas izglītības iestāde "Strautiņi", kas darbojās Alūksnes novadā un bija paredzēta 50 audzēkņiem vecumā no 11 līdz 18 gadiem.

2009. gada beigās Latvijā darbojās viena sociālās korekcijas izglītības iestāde "Naukšēni", Naukšēnu novadā, kas paredzēta 45 audzēkņiem (patlaban piepildītas – 39), tajā skaitā meitenēm un zēniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem.

2.2.1.6. Pedagogu darba samaksas finansēšanas principa "nauda seko skolēnam" ieviešana vispārējās izglītības iestādēs

Pārskata gadā veikts nozīmīgs solis izglītības sistēmas efektivitātes un kvalitātes uzlabošanā, ieviešot vispārējā izglītībā jaunu pedagogu darba samaksas finansēšanas principu "nauda seko skolēnam" (turpmāk – NSS), tādējādi nodrošinot vienlīdzīgu un caurskatāmu finanšu līdzekļu sadali uz katru skolēnu, vienlaikus veicinot efektīvu izglītībai piešķirtā finansējuma izlietojumu, izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu un sadarbību ar pašvaldībām.

Pasaules bankas eksperti²⁷ ir augsti novērtējuši ministrijas paveikto finansēšanas modeļa NSS ieviešanā ierobežota finansējuma un laika apstākļos.

2008./2009. gadā Latvijā vidēji uz katru pedagoga darba likmi bija 6,3 skolēnu. Skolu administrēšanas pasākumiem tika tērēti vidēji 30% no pedagogu darba samaksai paredzētā finansējuma. Mazās skolas (310, kas ir 42% no kopējā skolu skaita), kaut arī nodrošināja izglītības pieejamību, tomēr tērēja ievērojamu gan valsts, gan pašvaldības finansējuma apjomu uz vienu skolēnu – pat trīs līdz piecas reizes vairāk nekā valstī vidēji, reizēm pat 10 reizes pārsniedzot viena skolēna izmaksas pilsētā.

Ministrija kopā ar partneriem veica aprēķinus un virtuālo modelēšanu, lai ievērojami paaugstinātu skolēnu un skolotāju skaita attiecību, kā arī lai ierobežotu administrācijas izmaksas un vēlāk ieviesa NSS²⁸ – tika noteikti finansējuma aprēķināšanas koeficienti dažādām izglītības programmām, paredzēts skolēnu skaits uz vienu pedagoga darba likmi: novados – astoņi skolēni, republikas pilsētās – 10,2 skolēni, noteikti skolu administrācijas izdevumu griesti 15% apmērā no pedagogu darba samaksai paredzētā darba samaksas finansējuma, kā arī noteikti precīzi pašvaldību pienākumi valsts budžeta mērķdotācijas sadalē.

Saeima 2009. gadā pieņēma lēmumu samazināt valsts budžeta finansējumu par 101 milj. latu, tādēļ ministrijai sadarbībā ar sociālajiem partneriem bija jāsaplānot grozījumi pedagogu darba samaksas noteikumos par pedagoga darba samaksas samazināšanu no 350 uz 250 latiem par vienu darba likmi²⁹, kā arī par iespēju esošā finansējuma ietvaros noteikt mazāku darba samaksu par rakstu darbu labošanu, konsultācijām un klases audzināšanu.

Lai gan tikai 2009. gada 1. jūlijā beidzās administratīvi teritoriālā reforma un daudzas pašvaldības vēl nebija apzinājušas savas funkcijas, ministrija sadarbībā ar pašvaldībām panāca ievērojamus rezultātus skolu tīkla sakārtošanā. Ministrija ieteica pašvaldībām, plānojot novada vai pilsētas skolu tīklu, ņemt vērā šādus kritērijus: skolas darba kvalitāte, izglītības pieejamība, iesaistīto pušu informētība un viedoklis, skolas attīstības potenciāls.

Lai atvieglotu pašvaldībām izglītības iestāžu tīkla optimālu izveidi ar efektīvāku finanšu izlietojumu, tika atcelti ierobežojumi klašu komplektu veidošanai – minimālais un maksimālais skolēnu skaits klasē, iespēja veidot apvienotās klases u.c., līdz ar to dodot iespēju veidot klašu komplektus un apvienot klases, ņemot vērā finanšu līdzekļus³⁰.

Lai nodrošinātu izmaksu efektivitāti, veidotu optimālu skolu

²⁴ Vairāk informācijas par pētījumu "Izglītības iestāžu, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, centralizēto eksāmenu pēdējo trīs gadu rezultātu analīze un sagatavotības pārejai uz vienotu latviešu valodas eksāmenu 2012. gadā izpēte 2.3. apakšsadaļā un <http://izm.izm.gov.lv/ministrija/petijumi.html>.

²⁵ 2009. gada beigās pārsvarā par zādžību, krāpšanu, piesavināšanos nelielā apmērā, laupīšanu un huligānismu.

²⁶ Ministru kabineta 2009. gada 15. oktobra rīkojums Nr. 700 "Par sociālās korekcijas izglītības iestādes "Strautiņi" likvidāciju".

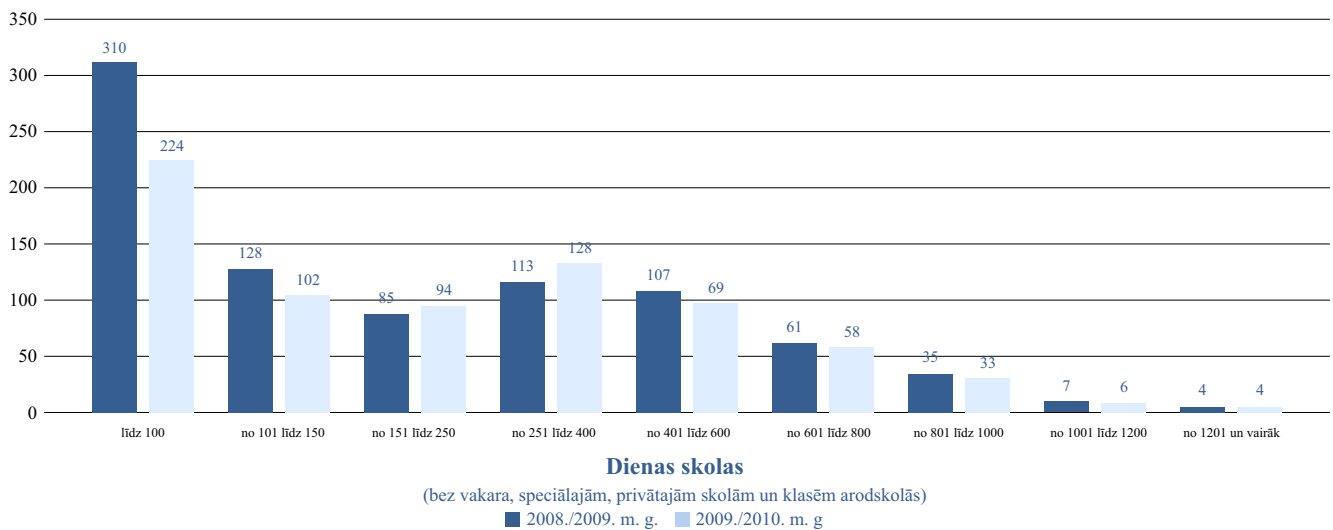
²⁷ Michael Mertaugh, 27.05.2010. tikšanās ar izglītības un zinātnes ministri Tatjanu Koķi un ministrijas pārstāvjiem.

²⁸ Ministru kabineta 2009. gada 28. jūlija noteikumi Nr. 837 "Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām".

²⁹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 28. jūlija noteikumiem Nr. 836 "Pedagogu darba samaksas noteikumi".

³⁰ Tika atcelti Ministru kabineta 2005. gada 27. septembra noteikumi Nr. 735 "Noteikumi par minimālo un maksimālo izglītojamo skaitu valsts un pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs klasēs, pirmsskolas izglītības iestādēs grupās, speciālās izglītības iestādēs un sociālās un pedagoģiskās korekcijas klasēs".

Vispārizglītojošo dienas skolu skaita izmaiņas (pēc izglītojamo skaita)

tīklu un nodrošinātu skolēniem izglītības apguves iespējas jaunajā finansiālajā situācijā, pašvaldības sāka pieņemt lēmumus par skolu tīkla sakārtošanu. 2009. gadā ministrija ir saskaņojusi 58 pašvaldību lēmumus par izglītības iestāžu slēgšanu un 85 lēmumus par izglītības iestāžu reorganizāciju. Mazo skolu skaits (līdz 100 skolēniem) ir samazinājies no 42% līdz 30% no visām skolām. Par 26 skolām mazāk ir palikušas skolas ar 100 līdz 150 skolēniem.

Klases vidējais piepildījums ir pieaudzis visās klašu grupās. Valstī kopā vidējais klases piepildījums ir pieaudzis līdz 18,4 skolēniem klasē, tas ir, vidēji 15,6 skolēni katrā klasē novados un vidēji 22,6 skolēni katrā klasē republikas pilsētās.

Ieviešot jauno finansēšanas principu un ievērojot skolēnu skaita samazināšanos, ievērojami (par 35%) samazinājās pedagogu darba likmju skaits vispārējās pamata un vispārējās vidējās izglītības iestādēs.

2.2.2. Profesionālā izglītība

Ministrija nodrošina lielāko valsts profesionālās izglītības iestāžu³¹ attīstību un nodrošināja iespēju 32 tūkstošiem jauniešu mācīties profesionālajā izglītībā, kas ir visciešāk saistīta ar zināšanu un prasmju, kas nekavējoties izmantojamas darba tirgū, apguvi. Profesionālo izglītību var apgūt grupās pēc 9. klases (87,6%³²), grupās pēc 12. klases (5,7%), izlīdzinošajā kursā (2,7%), pedagoģiskās korekcijas grupās (1,7%) un ieslodzījuma vietās (2,3%).

2009. gadā ministrijas padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes absolvējuši 7685, bet uzņemti 10 101 audzēkņi.

Ministrija ir izstrādājusi un valdība apstiprinājusi profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšanas koncepciju³³, kurā ir noteikti risinājumi pamata problēmjuautājumiem profesionālās izglītības politikas īstenošanā un panākta valsts un sociālo partneru vienošanās par attiecīgo jautājumu risinājuma variantiem pirms jauna Profesionālās izglītības likumprojekta izstrādes.

Lai turpmāk nodrošinātu darba tirgus pieprasījumam atbilstoša kvalificēta darbaspēka sagatavošanu, Latvijā ir uzsākts darbs pie konkurētspējīgas profesionālās izglītības sistēmas izveidošanas, nodrošinot profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšanu un sociālo partneru līdzdalību profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā, sabalansētu profesiju apguves iespēju piedāvājumu reģionālā un nacionālā līmenī, kā arī izglītības piedāvājuma atbilstību nodarbinātības struktūrai.

Atbilstoši uzdevumam³⁴ ministrija izstrādāja un iesniedza apstiprināšanai grozījumus likumā³⁵, kas paredz iespēju saņemt profesionālās kvalifikācijas dokumentu personai ar noteiktām zināšanām un prasmēm, kas tos ir ieguvusi ārpus formālās izglītības.

Ministrija ir izstrādājusi Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes³⁶ ar mērķi nodrošināt turpmāku profesionālās izglītības tīkla pārskatīšanu un sakārtošanu³⁷, veicot to diferenciaciju, izveidot modernu, mūsdienu prasībām atbilstošu profesionālās izglītības materiāli tehnisko nodrošinājumu, sekmēt

8. tabula

Finanšu resursu izdevumi profesionālās izglītības nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
02.00.00 Profesionālās izglītības mācību iestādes	48 583 355	47 656 237

³¹ 72% iestāžu un 88% audzēkņi.

³² Uzņemto īpatsvars 2009. gadā no kopā uzņemtajiem 8767 audzēkņiem.

³³ "Profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšana un sociālo partneru līdzdalība profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā" (apstiprināta ar Ministru kabineta 16.09.2009. rīkojumu Nr. 629).

³⁴ Programmas mūžizglītības politikas pamatnostādņu 2007. – 2013. gadam ieviešanai 2008. – 2013. gadā (apstiprināta ar Ministru kabineta 2008. gada 9. maija rīkojumu Nr. 254) 9. sadaļas 1.2.5. apakšpunkts.

³⁵ Likumprojekts "Grozījumi Profesionālās izglītības likumā" (TA – 2259; Nr. 1629/Lp9).

³⁶ Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 15. septembra sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 58 3.§) "Ziņojums par izglītības sistēmas strukturālās reformas norisi un plānotajiem pasākumiem tās tālākajai īstenošanai" 5. punktu.

³⁷ 2009. gadā reorganizētas vai likvidētas 9 profesionālās izglītības iestādes.

Galvenie indikatori par profesionālo izglītību 2008./2009. un 2009./2010. mācību gada sākumā³⁸

	2008./2009.	2009./2010.
Izglītojamo skaits profesionālajā izglītībā	38 819	36 660 (izmaiņas: -2159; 5,6%)
Izglītības iestāžu skaits	92	85 (izmaiņas: -7; 7,6%)
Pedagoģisko darbinieku skaits	4 918	4 250 (izmaiņas: -1889; 13%)

visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu, paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību. Galvenais pamatnostādņu ieguvums ir moderna, pievilcīga un prestiža profesionālās izglītības sistēma, kas nākotnē nodrošinās augstu profesionālās izglītības kvalitāti atbilstoši darba tirgus prasībām.

2.2.3. Augstākā izglītība³⁹

2009. gada beigās valstī darbojās 32 augstskolas – 19 valsts dibinātas augstskolas un 13 juridisko personu dibinātas augstskolas, kā arī 26 koledžas, no kurām 18 ir valsts dibinātas un astoņas juridisko personu dibinātas koledžas. Koledžu veidošanas straujais process pēdējos trijos gados ir apstājies un sāk iezīmēties to konsolidācijas process. Imatrikulēto studējošo skaits 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās veido vairāk nekā ceturto daļu (26%) no pamatstudijās uzņemtajiem studentiem.

2009./2010. akad. gadā pirmo reizi ir notikusi studējošo skaita samazināšanās, bet ir nedaudz palielinājies valsts budžeta finansēto **studentu skaits** jeb par 3% ir pieaudzis budžeta studējošo īpatsvars, kas veido 30% no studējošo kopskaita, salīdzinot ar 68% 1995./1996. akad. gadā. Valsts noteikto budžeta finansēto **studiju vietu** skaits 2010. gadam augstskolās un koledžās ir 30 138, kas ir par 921 vietu vai 3% mazāk nekā iepriekšējā gadā. No valsts budžeta vietām 23 959 vietas ir bakalaura un profesionālajās studijās, 4930 – maģistra studijās un 1249 – doktora studijās.

Studējošo kopskaita samazinājums ir noticis pamatā uz studējošo skaita samazinājuma rēķina nepilna laika maksas studijās valsts augstskolās (-24,9%) un nepilna laika studijās privātajās

koledžās (-25,5%). Studējošo skaits valsts augstskolās un koledžās pilna laika studijās ir nedaudz pieaudzis (attiecīgi par 0,6% un 8,4%). Juridisko personu dibinātajās augstskolās un koledžās 80% no studējošajiem studē vienā izglītības tematiskajā grupā – sociālās zinātnes, un šī attiecība pēdējo 6 – 8 gadu laikā praktiski nav mainījies.

Studentu īpatsvars studentu vecuma jauniešu grupā (18 – 23 gadi) šogad ir nedaudz samazinājies un veido 29,7%.

Šajā gadā atšķirībā no iepriekšējiem gadiem ir ievērojami samazinājies augstskolās un koledžās pamatstudijās imatrikulēto studējošo skaits (par 26%). Šis samazinājums pamatā ir noticis uz privātajās augstskolās (-46%) un privātajās koledžās imatrikulēto studējošo skaita būtiska samazinājuma (-34%) rēķina. Turpretī uzņemto studējošo skaits valsts koledžās ir nedaudz pieaudzis (par 3%). Imatrikulēto studējošo skaits valsts budžeta finansētajās studiju vietās 2009./2010. akad. gadā praktiski ir iepriekšējo gadu līmenī. Šāda stabilitāte ir skaidrojama ar koledžās un it īpaši medicīnās koledžās studējošo iekļaušanu augstākajā izglītībā, kurās pamatā studē par valsts budžeta līdzekļiem.

Vidējais konkursa koeficients 2009./2010. akad. gadā (4,6) ir būtiski pieaudzis, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kad bija 4,0 pieteikumi uz vienu valsts budžeta finansēto pamata studiju vietu. Taču salīdzinājumā pa izglītības tematiskajām grupām konkursa koeficienta vērtības būtiski nav mainījušās. No studiju jomām 2009./2010. akad. gadā populārākās ir informācijas un komunikācijas zinātnes (19,7), tiesību zinātnes (8,8) un vadības zinātne un administrēšana (8,6).

Finanšu resursu izdevumi augstākās izglītības nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
03.00.00 Augstākā izglītība	53 922 894	53 850 928
03.01.00 Augstskolas	39 090 680	39 354 346
03.02.00 Dotācijas Rīgas Ekonomikas augstskolai	342 857	342 857
03.04.00 Studējošo un studiju kreditēšana	5 310 723	5 282 453
03.09.00 Dotācijas Rīgas Juridiskajai augstskolai	155 293	155 293
03.11.00 Koledžas	9 023 341	8 715 979
11.00.00 Augstākās izglītības padome	80 587	79 811

³⁸ Indikatori par Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Iekšlietu ministrijas, pašvaldību un privātajām izglītības iestādēm.
³⁹ Detalizēts pārskats par Latvijas augstāko izglītību 2009. gadā ir atrodamams <http://izm.izm.gov.lv/registri-statistika/statistika-augstaka/parskats-2009.html>.

Vidusskolu absolventu īpatsvars, kuri vidusskolu beidza 2008. gadā un kuri ir iestājušies augstskolās 2008./2009. akad. gadā, ir 77% no absolventu kopskaita. Tas ir iepriekšējā gada līmenī un nedaudz vairāk nekā pirms diviem gadiem (75%). No imatrikulēto kopskaita 2009./2010. akad. gadā 38% vidējo izglītību ir ieguvuši iepriekšējā gadā, privātajās augstskolās tādu ir 48%, bet privātajās koledžās – pat 75%. 15% no 2009. gada profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventiem 2009./2010. akad. gadā ir iestājušies augstskolās un koledžās. 2009./2010. akad. gadā ir ievērojami samazinājies (par 37%), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pamatstudijās uzņemto studentu skaits, kuriem jau ir augstākā izglītība. 1. kursā tādi ir uzņemti 1035, vai 4% no imatrikulēto kopskaita.

2008./2009. akad. gadā būtiski palielinājies doktora zinātniskā grāda ieguvušo skaits – doktora grādu ir ieguvušas 174 personas,

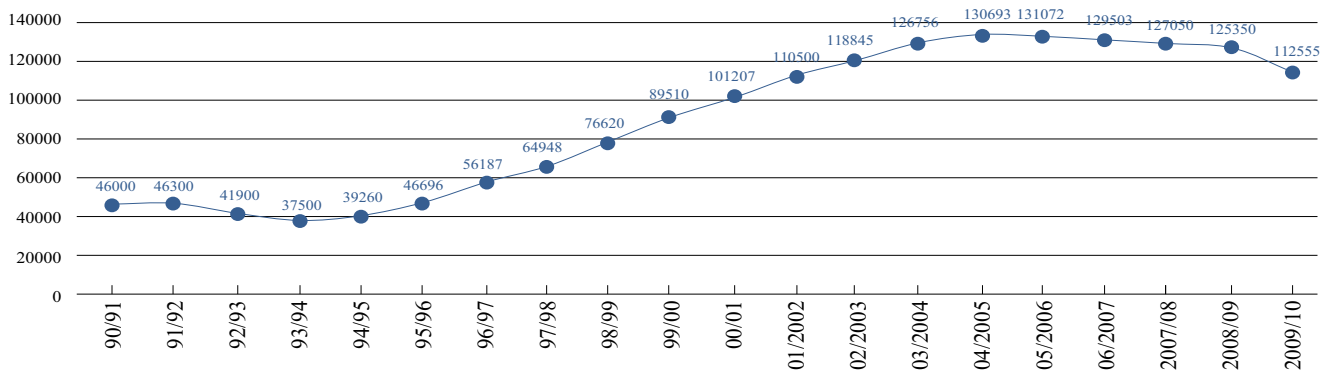
salīdzinot ar 139 iepriekšējā gadā.

Ņemot vērā valsts ekonomisko situāciju, 2009. gadā notika straujš dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem samazinājums augstākajai izglītībai. Salīdzinot ar 2008. gadu, dotācija ministrijas padotībā esošajām augstākās izglītības iestādēm samazināta par 30,3 milj. latu jeb par 37%, tajā skaitā, lielākais samazinājums skar tieši augstskolas – par 25,2 milj. latu jeb 41%.

2009. gadā ministrija sagatavoja grozījumus normatīvajā regulējumā⁴⁰, pārskatot studiju vietas izmaksu aprēķinu, palielinot vidējo studējošo skaitu uz vienu akadēmisko personu no 15 uz 19, kā arī atsaistot pārējo darbinieku darba algas aprēķinu uz vienu studiju vietu gadā no akadēmiskā personāla darba algas aprēķina uz vienu studiju vietu gadā, piesaistot pārējo darbinieku vidējo mēneša darba algu valstī noteiktai minimālajai mēneša darba algai ar koeficientu 2, kā arī nosakot vidējo studentu skaitu uz vienu personu

2. attēls

Studējošo skaita dinamika Latvijā 1990./1991. – 2009./2010. akad. gadā

11. tabula

No valsts budžeta finansēto studiju vietu skaita izmaiņas

Studiju programmu veids	2007.	2008.	2009.	2010.	Izmaiņas pret 2009. gadu
Bakalaura, 1. un 2. līmeņa profesionālās programmas	24 104	24 556	24 761	23 959	-3,2%
Maģistra programmas	4 746	4 835	5 079	4 930	-2,9%
Doktora programmas	1 062	1 102	1 219	1 249	+2,5%
KOPĀ	29 912	30 493	31 059	30 138	-3,0%

12. tabula

Galvenie indikatori par augstāko izglītību 2008./2009. un 2009./2010. akad. gada sākumā

	2008./2009.	2009./2010.
Studentu skaits	125 350	112 555 ⁴¹ (izmaiņas -12 795; 10,2%)
Izglītības iestāžu skaits	58	58 ^{42; 43.}
Augstskolu un koledžu akadēmiskā personāla skaits	5 804	5 360 (izmaiņas -444; -7%)

⁴⁰ Ministru kabineta 2006. gada 12. decembra noteikumos Nr. 994 "Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem".

⁴¹ 492 studenti uz 10 000 iedzīvotājiem; tas vairāk nav viens no augstākajiem rādītājiem Eiropā un pasaulē.

⁴² 2010. gada 1. janvārī ar Ministru kabineta 30.06.2009. rīkojumu Nr. 442 likvidēta Iekšlietu ministrijas padotībā esošā valsts iestāde – Latvijas Policijas akadēmija.

⁴³ Tajā skaitā 32 augstskolas un 26 koledžas.

no pārējiem darbiniekiem – 15. No 2009. gada 1. septembra par 25% tika samazinātas akadēmiskā un administratīvā personāla zemākās algas likmes. Izmaiņu rezultātā studiju vietas bāzes izmaksas saruka no 1404,31 lata 2008. gadā līdz 937,09 latiem 2009. gadā.

Ministrija 2009. gadā nodrošināja vienotu studentu kredītēšanas politiku valstī un garantēja studiju un studējošo kredītēšanas sistēmas darbību, proti, kredītu studiju un studējošo kredītu pieejamību ar studentiem izdevīgiem nosacījumiem.

2.2.4. Zinātne⁴⁴

2.2.4.1. Zinātnes budžets un pārvaldība

Zināšanas un inovācija ir Latvijas galvenie resursi valsts attīstības mērķu sasniegšanai, tāpēc zinātnes un tehnoloģiju attīstības politikas galvenais mērķis ir veicināt Latvijas tautsaimniecības modeļa maiņu, t.i., veicināt pāreju no darbietilpīgas uz zināšanām ietilpīgu ekonomiku.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, 2009. gadā turpinājās iepriekšējos gados iesākto uzdevumu izpilde, tajā skaitā, zinātnes intelektuālā potenciāla atjaunināšanas un zināšanu un tehnoloģiju pārneses veicināšana. Minēto uzdevumu īstenošanai 2009. gadā tika pieņemti vairāki politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti⁴⁵.

Ar ministrijas iniciatīvu 2009. gada oktobrī tika izveidota augsta līmeņa darba grupa ar mērķi identificēt Latvijas zināšanu ietilpīgos un inovatīvos komersantus ar augstu eksporta potenciālu un to sadarbības partnerus zinātnes jomā, definēt atbalstāmo komersantu un zinātnieku sadarbības projektu atlases kritērijus, kā arī identificēt nepieciešamo finansējuma apjomu, atbalsta instrumenta aprakstu, no ES struktūrfondu finansējuma atbalstāmās darbības, finansējuma saņēmējus un sasniedzamos rādītājus. Izvērtējot Latvijas ekonomisko situāciju, darba grupa izstrādāja priekšlikumus situācijas uzlabošanai jaunu eksportspējīgu produktu izstrādes jomā. Darba grupas izstrādātie priekšlikumi komersantu

un zinātnieku sadarbības veicināšanai ar mērķi izstrādāt un ieviest inovatīvus un konkurētspējīgus produktus un tehnoloģijas Latvijas komercuzņēmumos tiks apkopoti informatīvajā ziņojumā "Par nepieciešamo atbalstu jaunu eksportspējīgu produktu radīšanai sadarbībā ar Latvijas zinātniekiem".

Krīzes ietekmē 2009. gadā krasi samazinājās valsts budžeta programmas "Zinātne" finansējums no 36,3 milj. latu 2008. gadā uz 21,9 milj. latu 2009. gadā (jeb par 40%).

Papildus atbalstam zinātniskās pētniecības projektiem, ministrija atbilstoši 2008. gadā apstiprinātajam normatīvajam regulējumam⁴⁶ 2009. gadā aprēķināja un piešķīra bāzes finansējumu 49 valsts zinātniskajām institūcijām. 2009. gadā tika apstiprināti jauni noteikumi⁴⁷, kas reglamentē zinātniskās darbības bāzes finansējuma izlietojumu valsts zinātniskā institūta, valsts augstskolas un valsts augstskolas zinātniskā institūta uzturēšanai, vadošo pētnieku, pētnieku un zinātnisko asistentu atalgojumam un zinātniskās institūcijas attīstībai attiecīgajā nozares ministrijā apstiprinātajā darbības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai.

Ministrija saskaņā ar Zinātniskās darbības likuma pārējas noteikumu 14. punktu 2009. gadā apstiprināja tās pārraudzībā esošo zinātnisko institūciju zinātniskās institūcijas darbības stratēģijas, lai saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. novembra noteikumiem Nr. 1316 "Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem" aprēķinātu un piešķirtu zinātnes bāzes finansējumu 2010. gadam.

Pamatojoties uz valsts zinātnisko institūciju iepriekšējos gados uzrādīto rezultātu izvērtējumu no institūciju zinātniskās darbības stratēģiju izvērtējumu, 2010. gadā turpināsies darbs pie efektīvākas pārvaldības sistēmas izveides, veidojot triju līmeņu zinātnisko institūciju hierarhiju:

- reģionāla līmeņa zinātniskās institūcijas;
- valsts nozīmes zinātniskās institūcijas;
- ES līmeņa zinātniskās institūcijas.

2009. gadā tika veiktas ar zinātnes sistēmu saistītas strukturālās

13. tabula

Finanšu resursu izdevumi zinātnes nodrošināšanai

Budžeta programmas / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
05.00.00 Zinātne	21 988 797	21 927 696
05.01.00 Zinātniskās darbības nodrošināšana	5 601 524	5 585 102
05.02.00 Zinātnes bāzes finansējums	8 482 229	8 473 402
05.03.00 Valsts aģentūras "Latvijas Akadēmiskā bibliotēka" darbības nodrošināšana	529 389	518 380
05.05.00 Tirgus orientētie pētījumi	438 750	438 750
05.09.00 Dalība ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	772 656	748 752
05.12.00 Valsts pētījumu programmas	6 034 377	6 034 377
05.15.00 Latvijas zinātnes padomes darbības nodrošināšana	129 872	128 933

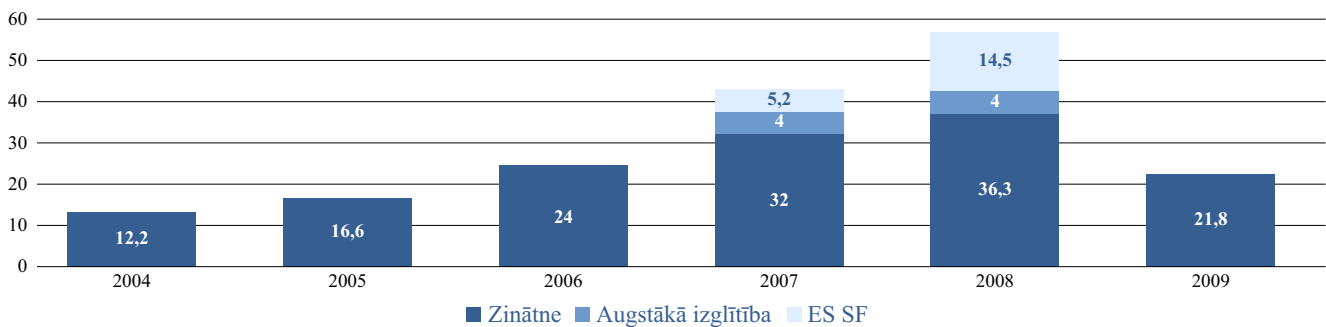
⁴⁴ Detalizēts pārskats par zinātnes jomu ir atrodamas: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Zinatne/Zinatne_2009.pdf.

⁴⁵ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2013. gadam; Grozījumi Zinātniskās darbības likumā; Prioritārie zinātnes virzieni 2010. – 2013. gadam; Ministru kabineta 2009. gada 22. septembra noteikumi Nr. 1066 "Fundamentālo un lietiško pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" u.c.

⁴⁶ Ministru kabineta 2008. gada 4. augusta noteikumi Nr. 623 "Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem".

⁴⁷ Ministru kabineta 2009. gada 10. novembra noteikumi Nr. 1316 "Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem".

Ministrijas piešķirtais finansējums pētniecībai un attīstībai (milj. LVL)

reformas. Pirmkārt, tika īstenota Latvijas Zinātnes padomes reorganizācija, nodalot padomes konsultatīvo un lēmumu pieņemšanas funkciju no administratīvās un finanšu pārvaldības (galvenokārt zinātniskās pētniecības projektu finansēšanas) funkcijas. No padomes nodalītās funkcijas tika nodotas ministrijas padotībā esošajai iestādei Studiju fondam, un tika mainīts tā nosaukums uz Studiju un zinātnes administrācija. Otrkārt, tika veikta ministrijas padotībā esošās publiskās aģentūras "Latvijas Akadēmiskā bibliotēka" reorganizācija, kuras rezultātā tā tika pārveidota par pastarpinātās pārvaldes iestādi – Latvijas Universitātes Akadēmisko bibliotēku.

2.2.4.2. Atbalsts zinātniskās pētniecības projektiem

Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti ir zinātniskās darbības projekti, kuru mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu. 2009. gadā tika apstiprināts 161 fundamentālais un lietišķo pētījumu projekts ar finansējumu 3,7 milj. latu apmērā un ar šādu finansējuma sadali starp dažādām zinātnes nozarēm: 20,9% finansējuma tika piešķirts dabas zinātnei un matemātikai, 18,3% – inženierzinātnēm, 26% – bioloģijas zinātnei, 15,3% – mežzinātnes, lauksaimniecības, vides un zemes zinātnei, 19,6% – humanitārajām un sociālajām zinātnēm.

Tirgus orientēto pētījumu programmas projektu ietvaros zinātnieki un ražotāji sadarbojas jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē. Šādā veidā zinātnieki ir ciešā sadarbībā ar ražotājiem, saņemot par pētniecisko darbu valsts budžeta līdzekļus, bet ražotāji iegūst jaunu konkurētspējīgu produktu. Ražotāji iesaistās jau paša projekta īstenošanā, nodrošinot līdzfinansējumu 30 – 40% apjomā no kopējām izmaksām. Daudzu tirgus orientēto pētījumu projektu galarezultāts ir augsto tehnoloģiju produkts vai pakalpojums. 2009. gadā tirgus orientēto pētījumu projektu finansēšanai bija piešķirti 438 750 latu. Piešķirtais finansējums tika apgūts pilnībā, īstenojot 27 projektus.

Valsts pētījumu programmu projekti ir uzskatāmi par valsts pasūtījumu zinātnisku pētījumu veikšanai valsts noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos ar mērķi veicināt šo nozaru attīstību un sekmēt mērķorientētu lietišķo pētījumu veikšanu. 2009. gadā turpināta 2005. un 2006. gadā uzsākto programmu īstenošana atbilstoši šādiem 2006. – 2009. gadam noteiktajiem prioritārajiem

zinātnes virzieniem: agrobiotehnoloģija, biomedicīna un farmācija, enerģētika, informātika, letonika, materiālzinātne, medicīna, meža zinātne un vides zinātne.

2.2.4.3. Atbalsts starptautiskajiem zinātniskās pētniecības projektiem

2009. gadā ministrija turpināja nodrošināt Latvijas dalību Eiropas pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās COST, 7. Ietvara un EUREKA, kuru mērķis ir inovatīvu civilo tehnoloģiju pētīšana, izstrāde un ieviešana galvenokārt mazajos un vidējos uzņēmumos un atbalsts pētījumiem, kas risina aktuālas sabiedrības problēmas. Šo programmu ietvaros tika īstenoti attiecīgi COST, 7. Ietvara un EUREKA programmas projekti.

Divpusējās un trīspusējās sadarbības zinātnes un tehnoloģiju jomā projektu mērķis ir, izmantojot valstu starptautiskās sadarbības iespējas, uzlabot nacionālās zinātnes potenciālu un palielināt nozares konkurētspēju un attīstību. Šādi projekti tika īstenoti noslēgto starpvaldību līgumu ar Lietuvu, Taivānu, Baltkrieviju un Franciju ietvaros⁴⁸.

2.2.5. Valsts valodas politika

Valsts valodas politikas mērķis ir nodrošināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un vienas no ES oficiālās valodas – ilgtspēju, tās lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijā un pasaulē. Valsts valodas politikas īstenošana ir cieši saistīta ar zinātnes un izglītības jomu un skar jautājumus, kas ir saistīti ar latviešu valodas apguvi, attīstību un lietošanu.

Valsts valodas politikas mērķu sasniegšanai ministrija 2009. gadā turpināja īstenot valsts valodas politikas plānošanas dokumentos⁴⁹ ietvertos pasākumus, precizējot tos atbilstoši valodas politikas prioritātēm, ekonomiskajai situācijai valstī un ex-ante izvērtējumam⁵⁰. Lai nodrošinātu līdzekļu efektīvu izmantošanu, ministrija ierosināja un Ministru kabinets apstiprināja priekšlikumu apvienot Latviešu valodas apguves valsts aģentūru ar Valsts valodas aģentūru, izveidojot Latviešu valodas aģentūru.

2009. gada 1. septembrī stājās spēkā ministrijas izstrādātie noteikumi⁵¹, kas paplašina amatu un profesiju loku un atbilstoši, precīzē nepieciešamo valsts valodas prasmes līmeni un pakāpi

⁴⁸ Vairāk informācijas par sadarbības projektiem sadaļā "Starptautiskā sadarbība".

⁴⁹ Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005. – 2014. gadam, Valsts valodas politikas programma 2006. – 2010. gadam.

⁵⁰ Informatīvais ziņojums par Valsts valodas politikas programmas 2006. – 2010. gadam īstenošanu 2008. gadā.

⁵¹ Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumi Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai".

⁵² Sniegtas 13 836 mutvārdu konsultācijas un 1 250 konsultācijas pa e-pastu konsultācija@valoda.lv par pareizrakstību, gramatiku, stilistiku, īpašvārdu atveidi, latviešu valodas terminoloģiju, 1328 izziņas, 35 lingvistiskie atzinumi un 10 lingvistiskās ekspertīzes.

⁵³ Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas "Istermiņa ekspertu fonds" ietvaros LVA īstenojusi apakšprojektu Nr.1-2/NOR/08/010 "Latviešu valoda diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcīpolitikas izvērtējums" R., 2009. 99 lpp. (1000 eks.). LVA izstrādāts un izdots sociolingvistiskās pētījums "Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā". Rīga: Zinātne, 2009. 143 lpp. (700 eks.). LVA veikusi sociolingvistiska pētījuma "Valodas situācija Latvijā: 2004. – 2009." 1. posma izstrādi (924 respondentu aptauja, intervēti 25 eksperti) un īstenojusi pētījuma "Latviešu valodas lietojums augstākās izglītības iestādēs: izglītības satura reformas rezultāti" 1. posmu.

Finanšu resursu izdevumi valsts valodas politikas nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
04.00.00.Valsts valodas politika un pārvalde	674 976	639 664

privāto iestāžu, organizāciju un uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) darbiniekiem, kā arī nosaka pārbaudes sistēmu atbilstoši Eiropas valodas pārbaužu un valodas testēšanas teorijas prasībām.

Tika nodrošināts konsultatīvs atbalsts privātpersonām, tiesām, Saeimai, vēstniecībām, ES tulkošanas dienestiem un citām institūcijām par dažādiem latviešu valodas lietojuma jautājumiem⁵², tādējādi veicinot kvalitatīvu latviešu valodas lietojumu publiskajā telpā.

Lai izstrādātu priekšlikumus turpmākai valodas politikas plānošanai un īstenošanai, tika veikts valsts valodas situācijas izvērtējums un citi pētījumi⁵³.

Ministrija nodrošina latviešu valodas izglītības kvalitātes pilnveidi, īstenojot šādus pasākumus:

- latviešu valodas pedagogu un citu valodas speciālistu izglītošanu un profesionālo pilnveidi⁵⁴;
- latviešu valodas apguvi pieaugušajiem⁵⁵;
- latviešu valodas apguvi diasporas mītnes zemēs⁵⁶ un ārvalstu augstskolās⁵⁷;
- mācību un metodisko materiālu izstrādi.

2.2.6. Jaunatnes politika

Līdz ar Bērnū, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas reorganizāciju ministrija kopš 2009. gada 1. jūlija atbild par jaunatnes politikas izstrādi un īstenošanu. 2009. gada 1. janvārī stājās spēkā Jaunatnes likums un ar šo likumu saistītie normatīvie akti, kā arī valdībā apstiprinātas Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2009. – 2018. gadam un Jaunatnes politikas valsts programma 2009. – 2013. gadam, kā arī izglītības un zinātnes ministrs apstiprināja Jaunatnes politikas valsts programmu 2009. gadam. Šīs programmas ietvaros īstenoti 59 projekti un programmas jaunatnes atbalstam un brīvā laika lietderīgas izmantošanas un līdzdalības nodrošināšanai, kā arī 2 pasākumi jaunatnes politikas izstrādes un īstenošanas efektivitātes palielināšanai trīs darbības pamatvirzienos.

Valsts atbalsta mehānisma pilnveide jaunatnes politikas īstenošanai pašvaldībās. 2009. gadā pašvaldībās strādāja 49 personas, kas atbild par jaunatni pašvaldības mērogā, kā arī darbojās 81 jauniešu centrs. 2009. gadā ministrija organizēja apmācības 46

pašvaldību jaunatnes lietu speciālistiem, 4 pieredzes apmaiņas seminārus jauniešu centru vadītājiem un darbiniekiem, kuros piedalījās 126 dalībnieki. 2009. gadā atbalstīti 37 jauniešu centru attīstības projekti, izveidoti 10 aktīvās atpūtas laukumi jauniešiem un uzstādīti 20 basketbola grozi. Vienlaikus izstrādātas piecas vadlīnijas pašvaldībām darba ar jaunatni īstenošanas kvalitātes pilnveidei.

Atbalsts jaunatnes iniciatīvām un līdzdalībai. 2009. gadā 22 jauniešu centros notika apmācības 420 jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem par jauniešu līdzdalību un darbu ar sociālā riska grupas jauniešiem, īstenoti 7 projekti darbam ar sociālā riska grupas jauniešiem, kuros tika iesaistīti 204 jaunieši, no tiem 155 sociālā riska grupas jaunieši. Vienlaikus tika atbalstīts "Latvijas Mazpulku" projekts "Latvijas mazpulku attīstībai". 2009. gadā notika 5 Jaunatnes organizāciju konsultatīvās komisijas sanāksmes, kā arī divas Jaunatnes konsultatīvās padomes sanāksmes.

Informatīvā atbalsta un starptautiskās sadarbības attīstīšana. Sadarbībā ar Beļģiju (Flandriju) un Vāciju notika jaunatnes lietu speciālistu divpusējā apmaiņa par jauniešu brīvprātīgo darbu, līdzdalību un neformālo izglītību. 2009. gadā tika īstenots ikgadējais monitorings par aktuāliem jaunatnes politikas aspektiem, lai nodrošinātu darbības un politikas rezultātu mērīšanu, ministrijas mājas lapā apkopoti un publicēti 66 dažādās jomās veikti pētījumi, kuru mērķauditorija ir jaunieši. 2009. gadā ministrija turpināja administrēt portālu www.jaunatneslietas.lv, kuru apmeklēja 207 328 apmeklētāji un tajā tika ievietotas 794 ziņas.

Jaunatnes politikas īstenošanas atbalstam valsts aģentūra "Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra" administrē ES neformālās izglītības programmu "Jaunatne darbībā" un Eiropas Komisijas jaunatnes informācijas tīklu Eurodesk. Tādējādi papildus valsts atbalstam tika piesaistīti ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi. 2009. gadā programmas "Jaunatne darbībā" ietvaros iesniegti 425 un apstiprināti 107 projekti, kuru ietvaros dažādās apakšprogrammās tika veicināta jaunatnes politikas attīstība, jauniešu iniciatīva un līdzdalība lēmumu pieņemšanā. Tika akreditētas 20 brīvprātīgo uzņēmējorganizācijas un nosūtītājorganizācijas. 2009. gadā organizētas 16 apmācības brīvprātīgajiem, 6 apmācības, kurās jaunieši tika sagatavoti ideju tālākai attīstībai un projektu veidošanai, 2 apmācības par neformālo

Finanšu resursu izdevumi jaunatnes politikas nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
Programmas 06.00.00 Nozares vadība apakšprogramma 06.05.00 Jaunatnes politikas valsts programma	61 995	57 515
08.00.00 Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra	2 171 508	676 010⁵⁸

⁵⁴ 2009. gadā LVA apmācīts kopumā 671 pedagogs.

⁵⁵ LVA īstenoti latviešu valodas apguves kursi pirmsskolas un sākumskolas mazākumtautību skolēnu vecākiem (izglītotas 207 personas).

⁵⁶ LVA nodrošinājusi astoņu skolotāju darbību diasporā Krievijas Federācijā un Irjā.

⁵⁷ Nodrošināts līdzfinansējums latviešu valodas studiju programmai Prāgas Kārļa Universitātē (Čehijā) un Vašingtona Universitātē Sietlā (ASV).

⁵⁸ Apstiprinātie finanšu līdzekļi nevar tikt izlietoti viena kalendārā gada ietvaros, jo plānoto summu veido vairāku gadu ar Eiropas Komisijas noslēgto finanšu līgumu kopsumma, kuras izlietojums tiek nodrošināts trīs gadu garumā.

izglītību pedagogiem un jaunatnes lietu speciālistiem, 2 apmācības cilvēkiem, kas strādā ar jauniešiem ar mazākām iespējām (tajā skaitā jauniešiem ar invaliditāti, jauniešiem ar atkarības problēmām, jauniešiem, kas atrodas ieslodzījumā). Lai veicinātu pieredzes apmaiņu jaunatnes politikas jomā, nodrošināta Latvijas jauniešu un jaunatnes darbinieku dalība 33 starptautiskās apmācībās. Eurodesk jaunatnes informācijas tīkla ietvaros sniegtas 480 konsultācijas, organizēti 44 informatīvie pasākumi. Tika sagatavoti astoņi informatīvie un pieci metodiskie materiāli potenciālajiem un esošajiem projektu īstenotājiem, kā arī žurnāls "Jaunatne". 3500 jaunumu abonentiem elektroniski tika izsūtītas 12 ziņu lapas un vidējā netiešā mērķauditorija, kas apmeklē mājas lapu www.jaunatne.gov.lv, 2009. gadā ir 42 000.

2.2.7. Sports

Par Nacionālās sporta attīstības programmas 2006. – 2012. gada prioritāti pārskata periodā tika atzīts bērnu un jauniešu sports, lai nodrošinātu katram bērnam un jauniešiem iespēju nodarboties ar sportu, nosakot valsts atbildību par bērnu un jauniešu fizisko izglītību, sekmējot jauno sportistu meistarības pilnveidi un nodrošinot visa veida resursu plānošanu un izmantošanu bērnu un jauniešu sportam.

Bērnu un jauniešu sporta attīstība Latvijā pamatos balstās uz profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādē, valstij nodrošinot šajās sporta skolās strādājošo 1038 treneru darba samaksu un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Minētie treneri nodrošina mācību treniņu darbu ar 26 268 jauniešiem 2071 mācību treniņu grupā.

Pārskata gadā ministrija, sadarbojoties ar valsts institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām, turpināja īstenot Nacionālo sporta attīstības programmu 2006. – 2012. gadam⁵⁹.

Apkopojot datus par programmas izpildi līdz 2009. gada 31. decembrim⁶⁰, konstatēts, ka programmā noteikto uzdevumu izpilde kopumā norit atbilstoši programmā noteiktajam.

Tomēr 2009. gada valsts budžeta samazinājuma rezultātā⁶¹ nav bijis iespējams izpildīt vairākus Nacionālās sporta attīstības programmas 2006. – 2012. gadam sadaļās noteiktos pasākumus, piemēram, bērnu un jauniešu sportā – 26% no pasākumiem, augstu sasniegumu sportā – 13%, sportā cilvēkiem ar invaliditāti – 11% un tautas sportā – 8%, kā arī sporta bāzu attīstības nodrošināšanā – 25% no plānotajiem pasākumiem.

Neraugoties uz ierobežotajiem finanšu līdzekļiem 2009. gadā, tika sniegts atbalsts 19 nacionālo sporta bāzu darbībai, attīstībai un nekustamā īpašuma apsaimniekošanai, atbalstīta 71 valsts atzīto sporta federāciju darbība (kurās nodarbojās kopumā 100 745 cilvēki), tādējādi veicinot to attīstību un nostiprinot sporta sistēmu kopumā; atbalstīta sporta pasākumu norise 74 sporta veidos un sniegts atbalsts Latvijas sportistu dalībai 72 starptautiskajās sacensībās Latvijā (6465 dalībnieki), 578 pasaules un Eiropas čempionātos (3976 dalībnieki), 296 Latvijas čempionātos pieaugušajiem (2310 dalībnieki), 246 Latvijas meistarsacīkstēs jauniešiem (1381 dalībnieks), 168 tautas sporta un veterānu sporta pasākumiem (42 339 dalībnieki), 170 izglītojošiem pasākumiem u.c., 83 sporta federācijas saņēmušas valsts finansējumu jaunatnes programmu īstenošanai.

Ar valsts finansiālo atbalstu organizētas 2 kompleksās jaunatnes sporta sacensības: Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiāde Ērgļos un Siguldā (2009. gada 6. – 7. februārī), kurā piedalījās 800 sportisti 82 komandās no 15 pašvaldībām. Latvijas Jaunatnes olimpiāde Valmierā (2009. gada 26. – 28. jūnijā), kurās finālsacensībās 22 olimpiskajos sporta veidos startēja 1797 sportisti no visām 33 pašvaldībām (priekšsacīkstēs kopumā piedalījās vairāk nekā 2400 sportisti).

16. tabula

Finanšu resursu izdevumi sporta politikas īstenošanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
09.00.00 Sports	17 777 177	17 764 617
09.04.00 Sporta būves	513 974	513 974
09.05.00 Nacionālās sporta federācijas	437 079	437 079
09.07.00 Sporta pasākumi	661 393	661 393
09.10.00 Murjāņu sporta ģimnāzija	884 105	877 742
09.12.00 Valsts aģentūra "Latvijas Sporta muzejs"	52 745	51 820
09.13.00 Sporta administrēšana un sagatavošanas centri	1 755 342	1 750 070
09.19.00 Mērķdotācija pašvaldību izglītības iestāžu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	5 281 336	5 281 336
09.12.00 Augstas klases sasniegumu sports	4 002 484	4 002 484
09.23.00 Dotācijas Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) – valsts galvoto izdevumu atmaksai	3 289 843	3 289 843
09.37.00 Dotācija 2009. gada Eiropas čempionāta basketbolā sievietēm organizēšanai	898 876	898 876

⁵⁹ Apstiprināta ar Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobrī rīkojumu Nr. 838.

⁶⁰ Ministrijas informatīvais ziņojums "Starpposma informatīvais ziņojums par Nacionālās sporta attīstības programmas 2006. – 2012. gadam izpildi".

⁶¹ Kopumā 2009. gada valsts budžeta samazinājuma rezultātā valsts budžeta programmas 09.00.00 "Sports" finansējums tika samazināts par 36,3%.

Tā kā likumā "Par valsts budžetu 2009. gadam" ministrijai netika iedalīts finansējums naudas balvu piešķiršanai par izciliem sasniegumiem sportā, Latvijas Nacionālās sporta padomes 2009. gada 23. novembra sēdē Ministru kabinetam tika aicināts naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā piešķirt no valsts budžeta, kas arī tika izdarīts – no Finanšu ministrijas valsts budžeta programmas 02.00.00 apakšprogrammas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" piešķirtas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā 139 sportistu, treneru, ārstu un sportistus apkalpojošā personāla, kā arī komandas un valsts atzīto nevalstisko sporta organizāciju materiālajai stimulēšanai.

Istenotas biedrības "Latvijas Olimpiskā komiteja" programmas – 2009. gadā vairāk nekā 60 labākajiem Latvijas atlētiem desmit ziemas sporta veidos un vairāk nekā 50 labākajiem Latvijas atlētiem vasaras sporta veidos nodrošināts kvalitatīvs treniņu un sacensību darbs, kā arī kvalitatīva medicīnas pakalpojumu pieejamība, tādējādi veicinot sportistu sagatavošanos dalībai 2010. gada ziemas Olimpiskajās spēlēs Vankūverā un 2012. gada vasaras Olimpiskajās spēlēs Londonā; atbalstīti deviņi olimpiskie sporta centri.

Nodrošinot Murjāņu sporta ģimnāzijas attīstību, tika veicināta kandidātu sagatavošana Latvijas nacionālo izlašu startiem Olimpiskajās spēlēs, pasaules, Eiropas čempionātos, vienlaikus nodrošinot sportistiem vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iegūvi. 215 jaunajiem augstas klases sportistiem tika nodrošinātas iespējas līdztekus treniņu darbam iegūt kvalitatīvu vispārējo izglītību un vairāk nekā 2000 talantīgo sportistu – treniņu iespējas specializētajās skolās, valsts aģentūrās – vairāk nekā 20 sporta veidos 213 treneru vadībā.

Istenotas SIA "Latvijas Olimpiskā vienība" (turpmāk – LOV) sporta programmas, atbalstot 116 sportistu nodarbošanos 24 vasaras un ziemas sporta veidos (LOV atbalstu saņem tie sportisti, kuri atbilst LOV apstiprinātajiem kritērijiem). Atbalstot nodibinājuma "Latvijas Olimpisku sociālais fonds" darbību, tika nodrošināts finansiālais atbalsts 128 sporta veterāniem par mūža ieguldījumu sportā.

2009. gadā valsts aģentūrā "Latvijas Sporta muzejs" tika organizētas astoņas izstādes un notika 14 pasākumi. Muzeja apmeklētāju skaits 2009. gadā bija 7252.

2009. gadā ministrija jau piekto gadu ceremonijas "Latvijas Gada balva sportā" ietvaros rīkoja konkursu "Gada sporta skolotājs", kura mērķis – popularizēt sporta skolotāja nozīmi veselīgas jaunās paaudzes izglītošanas procesā un noteikt profesionālāko sporta skolotāju valstī 2009. gadā. Titulu "Gada sporta skolotājs" 2009. gadā saņēma Valmieras Valsts ģimnāzijas sporta skolotāja Maija Priedīte.

2009. gadā izstrādāti nozīmīgi sporta nozari reglamentējošie tiesību akti – likumi⁶², Ministru kabineta rīkojumi⁶³ un Ministru kabineta noteikumi⁶⁴, kā arī uzsākta vairāku sporta nozari reglamentējošo tiesību aktu izstrāde un pilnveide⁶⁵.

Lai nodrošinātu valsts pārvaldes institucionālās sistēmas pilnveidošanu un darbības efektivitāti, kā arī sporta politikas efektīvu īstenošanu, ministrijā ir pabeigta valsts sporta iestāžu reforma – no 14 sporta politikas īstenošanā iesaistītajām ministrijas padotības iestādēm ministrijas padotībā palikušas divas – Murjāņu Sporta ģimnāzija un valsts aģentūra "Latvijas Sporta muzejs":

- 2009. gadā tika reorganizēta (likvidēta) Sporta pārvalde⁶⁶, sadalot tās struktūrvienību uzdevumus starp ministriju un valsts aģentūru "Nacionālais olimpiskais sporta metodiskais centrs". Vairāki no Sporta pārvaldes uzdevumiem (sporta federāciju atzīšana, atzīto sporta federāciju darbības sporta jomā kontrole) deleģēti biedrībai "Latvijas Sporta federāciju padome".
- ar 2009. gada 1. septembri likvidētas trīs ministrijas padotībā esošās skolas – Rīgas specializētā peldēšanas skola, Sporta pārvaldes specializētā tenisa skola un Sporta pārvaldes specializētā vingrošanas skola⁶⁷.
- Lai nodrošinātu valsts pārvaldes institucionālās sistēmas pilnveidošanu un darbības efektivitāti, kā arī sporta politikas efektīvu īstenošanu, 2009. gadā tika reorganizēta (likvidēta) valsts aģentūra "Specializētā airēšanas sporta skola" un valsts aģentūra "Latvijas bērnu un jaunatnes kamanīņu sporta skola", pievienojot tās ministrijas padotībā esošajai valsts izglītības iestādei Murjāņu sporta ģimnāzija; reorganizēta (likvidēta) valsts aģentūra "Jaunatnes Basketbola metodiskais centrs", valsts aģentūra "Latvijas Šķēpa mešanas metodiskais centrs", valsts aģentūra "Kalnu slēpošanas sporta centrs", valsts aģentūra "Hokeja un slidošanas sporta skola", valsts aģentūra "Lietišķo sporta veidu centrs "Kleisti"; reorganizēta (likvidēta) valsts aģentūra "Nacionālais olimpiskais sporta metodiskais centrs"⁶⁸, nododot atsevišķus tās pārvaldes uzdevumus ministrijai un Izglītības kvalitātes valsts dienestam.

Reformas rezultātā sporta federācijām ir novirzīti būtiski finanšu līdzekļi sporta treneru atalgojumam, tādējādi nodrošinot likvidēto sporta iestāžu īstenoto izglītības programmu nepārtrauktību un uzlabojot bērnu un jauniešu sporta treniņu procesa kvalitāti un efektivitāti. Tāpat vairāki no uzdevumiem, kurus līdz šim veica valsts iestādes, ir deleģēti nevalstiskajām sporta organizācijām.

2.2.8. Nozares vadība

2.2.8.1. Nozares politikas veidošana, vadība un uzraudzība

2009. gadā ministrijas centrālā aparāta struktūrvienību skaits ir samazināts par 40%, savukārt strādājošo skaits par 30% un atlīdzība par 37%. Administratīvo izdevumu optimizācijas rezultātā administratīvo izdevumu līdzekļu ekonomija 2009. gadā sastādīja vairāk nekā 90 000 latu.

2009. gadā Juridiskā nodaļa nodrošināja ministrijas veidotās izglītības, zinātnes, sporta, valsts valodas un jaunatnes politikas

⁶² Likums "Grozījumi Sporta likumā" pieņemts – 2009. gada 29. janvāris un 2009. gada 14. maijs; Likums "Par nacionālās sporta bāzes statusu" – 2009. gada 19. marts.

⁶³ Ministru kabineta 2009. gada 30. jūlija rīkojums Nr. 515 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošās Rīgas specializētās peldēšanas skolas, Sporta pārvaldes specializētās tenisa skolas un Sporta pārvaldes specializētās vingrošanas skolas likvidāciju"; Ministru kabineta 2009. gada 30. novembra rīkojums Nr. 813 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo sporta politikas īstenošanā iesaistīto valsts aģentūru reorganizāciju"; Ministru kabineta 2009. gada 30. aprīļa rīkojums Nr. 273 "Par Latvijas Nacionālās sporta padomes sastāvu"; Ministru kabineta 2009. gada 11. decembra rīkojums Nr. 838 "Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā"; Ministru kabineta 2009. gada 18. maija rīkojums Nr. 317 "Grozījums Ministru kabineta 2007. gada 9. oktobra rīkojumā Nr. 622 "Par Latvijas Nacionālā valsts sporta centra "Mežaparks" un Tenisa centra "Lielupe" rekonstrukcijas projekta un Lietišķo sporta veidu centra "Kleisti" attīstības projekta īstenošanu"; Ministru kabineta 2009. gada 15. jūlija rīkojums Nr. 464 "Par Daugavpils Olimpiskā centra attīstības projekta, Zemgales Olimpiskā centra attīstības projekta un Olimpiskā centra "Ventspils" attīstības projekta "Ventspils peldbaseina rekonstrukcija" īstenošanu".

⁶⁴ Ministru kabineta 2009. gada 12. maija noteikumi Nr. 422 "Noteikumi par kārtību, kādā norāda informāciju par sporta pasākuma līdzfinansēšanu no valsts budžeta, un minētās informācijas saturu"; Ministru kabineta 2009. gada 28. jūlija noteikumi Nr. 819 "Kārtība, kādā valsts finansiāli nodrošina valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlases turnīros un finālsacensībās"; Ministru kabineta 2009. gada 8. decembra noteikumi Nr. 1396 "Sporta federāciju atzīšanas un atzīto sporta federāciju kontroles kārtība"; Ministru kabineta 2010. gada 26. janvāra noteikumi Nr. 77 "Noteikumi par sporta speciālistu sertifikācijas kārtību un sporta speciālistam noteiktajām prasībām"; Ministru kabineta 2010. gada 26. janvāra noteikumi Nr. 76 "Noteikumi par sporta bāzu reģistrā iekļaujamos informācijas saturu un aktualizēšanas kārtību"; Ministru kabineta 2009. gada 18. augusta noteikumi Nr. 940 "Noteikumi par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanas iesnieguma veidlapas paraugu, iesniegumam pievienojamiem dokumentiem un iesnieguma iesniegšanas kārtību".

⁶⁵ Ministru kabineta rīkojuma projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 15. septembra rīkojumā Nr. 632 "Par Sporta politikas pamatnostādņiem 2004. – 2009. gadam" (VSS-114); Ministru kabineta rīkojuma projekts "Grozījumi Sporta politikas pamatnostādņēs 2004. – 2009. gadam" (VSS-113); Ministru kabineta rīkojuma projekts "Grozījumi Nacionālajā sporta attīstības programmā 2006. – 2012. gadam" (VSS-112).

⁶⁶ Saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 879 "Par Sporta pārvaldes reorganizāciju".

⁶⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 30. jūlija rīkojumu Nr. 515 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošās Rīgas specializētās peldēšanas skolas, Sporta pārvaldes specializētās tenisa skolas un Sporta pārvaldes specializētās vingrošanas skolas likvidāciju".

⁶⁸ Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 30. novembra rīkojumu Nr. 813 "Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo sporta politikas īstenošanā iesaistīto valsts aģentūru reorganizāciju".

juridisko atbalstu, izstrādāja tiesību aktu projektus ministrijas kompetences ietvaros, koordinēja un nodrošināja ministrijas pārstāvību tiesvedības procesos administratīvajās lietās, kuros ministrija ir lietas dalībnieks.

2009. gadā Administratīvais departaments, nodrošinot nozares politikas veidošanu, koordinēja un kontrolēja ministrijai doto uzdevumu izpildi, nodrošināja ministrijas lietvedības un arhīva veidošanu, valdījumā esošo nekustamo īpašumu apsaimniekošanu, iepirkumu procedūru veikšanu, saimnieciskā un tehniskā nodrošinājuma darbību.

Iepirkuma nodaļa veica 46 publisko iepirkumu procedūras ministrijas funkciju nodrošināšanai, tajā skaitā 15 publisko iepirkumu procedūras⁶⁹ ES struktūrfondu apguvei.

Līgumu un nekustamo īpašumu apsaimniekošanas nodaļa 2009. gadā izstrādāja 17 Ministru kabineta rīkojumu projektus par nekustamā īpašuma īpašnieka/valdītāja maiņu; 10 ministrijas rīkojumus par valsts kustamās mantas nodošanu; 45 līgumu⁷⁰ (nomas, lietojuma, pārvaldīšanas, pilnvarojuma u.c.) projektus, to grozījumus; 18 nostiprinājuma līgumus nekustamā īpašuma tiesību ierakstīšanai/grozīšanai/dzēšanai zemesgrāmatās; 8 likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 10. pantā minētās uzziņas; 18 aktus par nekustamo īpašumu pieņemšanu un nodošanu valdījumā, īpašumā, lietojumā un nomas lietošanā. Vienlaikus pārskata gada ietvaros tika nodrošināta ministrijas pārstāvība 17 tiesvedības procesos, kuros ministrija bija lietas dalībnieks.

Lietvedības un arhīva funkciju nodrošināšanai 2009. gadā tika turpināts darbs pie ministrijas dokumentu aprites procesa pilnveidošanas un ministrijas elektroniskās dokumentu vadības sistēmas attīstības. 2009. gadā lietvedības sistēmā tika reģistrēti 19 166 saņemtie un 11 387 nosūtāmie dokumenti, 565 ministrijā sagatavotie rīkojumi pamatdarbības jautājumos, 496 ministrijas iekšējie tiesību akti, 460 izziņas, uzziņas un pilnvaras, 501 dažāda veida līgums. Sagatavoti 165 rīkojumi par ministrijas Atzinības rakstu un Pateicības rakstu piešķiršanu, kā rezultātā sagatavoti un noformēti 376 Atzinības raksti un 307 Pateicības raksti. Nodrošināta ministrijas sevišķās lietvedības kārtošana un

ierobežotas pieejamības dokumentu aprīte.

Latvijas Valsts arhīva glabāšanā nodotas pastāvīgi glabājamās lietas par 2000. – 2003. gadu, kā arī bērnu namu audzēkņu ievietošanas kartotēka par 1933. – 1954. gadu. Ar aktu izglītības iestādēm un Valsts arhīviem nodoti audzēkņu izglītības dokumentu oriģināli, kuri atradās ministrijas arhīvā. Sagatavotas un izsniegtas 28 arhīva izziņas, sagatavotas 25 atbildes uz privātpersonu iesniegumiem.

2.2.8.2. ES lietas un starptautiskā sadarbība

2009. gadā ministrija nodrošināja līdzdalību ES lēmumu sagatavošanā un pieņemšanā, ES lēmumu ietekmes izvērtējumu, Latvijas nacionālo pozīciju un instrukciju izstrādāšanu par ES tiesību aktu un politikas iniciatīvu projektiem, kā arī ministrijas kompetences jomu Latvijas normatīvo aktu saskaņošanu ar ES tiesību aktiem un politikas dokumentiem, divpusējās starptautiskās sadarbības un sadarbības ar starptautiskajām organizācijām īstenošanu ministrijas kompetences jomās.

Ministrija piedalījās trīs ES Izglītības, jaunatnes lietu un kultūras ministru padomes sanāksmēs, četrās ES Konkurētspējas ministru padomes sanāksmēs, kā arī divās neformālajās ES izglītības ministru sanāksmēs un divās neformālajās ES Konkurētspējas ministru sanāksmēs. Par tajās izskatāmajiem jautājumiem tika sagatavotas, apspriestas un apstiprinātas nacionālās pozīcijas un informatīvie ziņojumi valdībai.

Ministrija aktīvi piedalījās ES Padomes secinājumu apstiprināšanā par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā "Izglītība un apmācība 2020", kas nosaka kritērijus piecās ar izglītību un apmācību saistītās jomās, ko dalībvalstīm, tajā skaitā Latvijai, ir jāsasniedz līdz 2020. gadam. 2009. gada jūnijā ministrija iesniedza Eiropas Komisijā nacionālo ziņojumu par darba programmas "Izglītība un apmācība 2010" īstenošanas progresu, kurā tika iekļauta informācija par Latvijā paveikto pamatprasmju apguves pilnveidošanā, profesionālās izglītības pievilcības veicināšanā un augstākās izglītības modernizācijā.

17. tabula

Finanšu resursu izdevumi nozares vadības nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
06.00.00 Nozares vadība⁷¹	3 647 231	3 349 976
06.01.00 Izglītības inovācijas fonda projektu īstenošana	4 279	4 279
06.30.00 ES lietas un starptautiskā sadarbība	315 022	308 550
06.08.00 Centrālais aparāts/Nozares politikas veidošana un uzraudzība	3 143 819	2 875 109
06.16.00 Izglītības sistēmas vadības nodrošināšana	122 166	104 523

⁶⁹ Kopā tika noslēgti 72 publisko iepirkumu līgumi par kopējo summu 1 309 185 latu.

⁷⁰ No nekustamo īpašumu iznomāšanas pašu iepēmumi sastāda 244 245 latus.

⁷¹ Informāciju par 06.05.00 "Jaunatnes politikas valsts programma" skat. 2.2.6. apakšsadaļā.

Lai precizētu Latvijas Republikas normatīvo aktu atbilstību Eiropas Parlamenta un ES Padomes direktīvas 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) "Par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu" (teksts attiecas uz Eiropas ekonomikas zonu) prasībām, 2009. gadā tika pilnveidots Latvijas normatīvais regulējums šajā jomā⁷². Latvijas reglamentēto profesiju profesionālās atzīšanas koordinators piedalījās Eiropas Komisijas Profesionālās kvalifikācijas atzīšanas komitejas darbā, koordinēja sadarbību starp 30 institūcijām, kas izsniedz profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības 63 profesijām, kā arī uzraudzīja Iekšējā tirgus informācijas sistēmas (IMI) darbību.

Lai veicinātu starptautisko sadarbību, informācijas, ekspertu, izglītojamo un pedagogu apmaiņu ar citām valstīm, kā arī dalību starptautiskās aktivitātēs un projektos, tika parakstīti šādi starptautiski līgumi:

- Latvijas Republikas valdības un Zviedrijas Karalistes valdības saprašanās memorands par Starptautisku platformu Eiropas infrastruktūru neitronu atskaldīšanai (parakstīts 2009. gada 28. maijā, Rīgā un Briselē);
- Latvijas Republikas valdības un Eiropas Kosmosa aģentūras līgums par sadarbību kosmosa jomā miermīlīgiem mērķiem (parakstīts 2009. gada 23. jūlijā, Rīgā);
- Latvijas Republikas valdības un Azerbaidžānas Republikas valdības līgums par sadarbību jaunatnes un sporta jomā (parakstīts 2009. gada 10. augustā, Baku);
- Protokols starp Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju un Baltkrievijas Republikas Valsts komiteju zinātnē un tehnoloģijās par savstarpējo vienošanos izpildi (parakstīts 2009. gada 15. oktobrī, Liepājā);
- Vienošanās starp Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju un ARTEMIS kopuzņēmumu (parakstīts 2009. gada 18. decembrī, Rīgā un Briselē).

2009. gadā ministrija uzsāka un/vai turpināja vairāku starptautisko memorandu, līgumu vai to izpildprogrammu saskaņošanu ar ASV, Argentīnu, Brazīliju, Gruziju, Malaiziju, Maroku, Pakistānu, Poliju, Slovākiju, Šrilanku un Ungāriju, kā arī pieņēma Latvijā akreditētus ārvalstu vēstniekus un augsta līmeņa Eiropas Komisijas, Ukrainas un Šrilankas delegācijas vizītes.

Papildus ministrija nodrošināja iespēju Latvijas studentiem saņemt stipendijas studijām un pētniecības darbu veikšanai ārvalstīs, kā arī ārvalstu studentiem, mācībspēkiem un pētniekiem studijām un pētniecības darbu veikšanai Latvijā. Noslēgto starptautisko divpusējo un trīspusējo starpvaldību un starpministriju līgumu ietvaros ministrija 2009. gadā nodrošināja vairāk nekā 20 stipendiju piešķiršanu studijām pētniecības darbu

veikšanai vai pieredzes apmaiņai studentiem, pētniekiem un pasniedzējiem no Čehijas, Grieķijas, Lietuvas un Polijas, piecas stipendijas dalībai Vidzemes Augstskolas organizētajā Baltijas Starptautiskajā vasaras skolā 2009 "Austrumi, mēs, rietumi: meklējot līdzīgo un atšķirīgo Eiropas valstu kultūrās" Grieķijas, Lietuvas un Ungārijas studentiem, kā arī piecas stipendijas dalībai Rīgas Tehniskās universitātes organizētajā starptautiskajā vasaras skolā "Robežpārkāpšana: arhitektūra un urbānisms" Beļģijas, Gruzijas, Igaunijas un Moldovas studentiem. Papildus 2009. gadā ministrija nodrošināja divu stipendiju piešķiršanu Eiropas Universitātes institūta doktorantūras studentiem no Latvijas studijām 2009./2010. akad. gadā.

2.2.9. Informācijas tehnoloģiju attīstība

2009. gadā tika nodrošināta licencētas programmatūras izmantošana ministrijā (tajā skaitā tehniskās infrastruktūras darbība), tās padotības iestādēs un izglītības iestādēs saskaņā ar Latvijas valdības un Microsoft uzņēmuma vienošanos.

Nodrošināta Valsts izglītības informācijas sistēmas darbība. Sistēmā tika apkopota informācija par izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām, pedagogiem, audzēkņiem, akadēmisko un tehnisko personālu, izglītības programmām, izglītību apliecināšanai dokumentiem un nodrošināta pedagogu tarifācijas un statistisko pārskatu veidošanas funkcionalitāte.

Nodrošināta projekta e-Twinning nacionālā atbalsta dienesta darbība Latvijā.

Vienlaikus nodrošināta portāla www.skolas.lv un Valsts pārbaudījumu informācijas sistēmas darbība.

2.2.10. ES struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti

2.2.10.1. ESF un ERAF projekti

Ministrija ir iesaistīta ES fondu vadībā un veic atbildīgās iestādes vadības funkcijas, tiešo vadības procesu un atbalsta funkciju nodrošināšanu, kā arī pati īsteno projektus.

Pārskata periodā ESF un ERAF projektu īstenošanai ministrija ir nodrošinājusi nepieciešamo finansējumu 11 822 243 latu apmērā. Īstenojot ESF projektus⁷³, ministrija ir apguvusi finansējumu 10 177 307 latu apmērā, kas ir 99,45% no ESF projektu īstenošanai piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, nodrošinot to, ka 3387 (13%) vispārīzglītojošo programmu pedagogi, vienlaicīgi pilnveidojot savu kompetenci un kvalifikāciju, un 26 038 (67%) profesionālajā izglītībā studējošie saņem mērķstipendijas. Ir izstrādātas četras

18. tabula

Finanšu resursu izdevumi informācijas tehnoloģiju attīstībai un uzturēšanai izglītībā

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
07.00.00 Informācijas tehnoloģiju attīstība un uzturēšana izglītībā, Microsoft līguma un projektu nodrošināšana	890 173	883 543

⁷² "Noteikumi par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā" (Ministru kabineta 2009. gada 28. jūlija noteikumi Nr. 818); "Noteikumi par ES dalībvalstu un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstu profesionālajām organizācijām, kuru izsniegtos profesionālās izglītības un kvalifikācijas dokumentus atzīst Latvijas Republikā" (Ministru kabineta 2009. gada 30. novembra noteikumi Nr. 1365).

⁷³ 1.2.1.2.2. apakšaktivitātē "Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajās mācību priekšmetos", 1.2.1.1.4. apakšaktivitātē "Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana", 1.2.1.2.1. apakšaktivitātes "Vispārējās vidējās izglītības satura reforma, mācību priekšmetu, metodikas un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas uzlabošana", 1.2.2.1.5. apakšaktivitātes "Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos".

vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu programmas un mācību līdzekļu komplekti 7. – 9. klašu posmam dabaszinātnēs un matemātikā, kā arī valsts valodā un bilingvālajā izglītībā.

ESF un ERAF īstenošanas nosacījumu izstrāde 2009. gadā notika, izstrādājot 16 Ministru kabineta noteikumu, grozījumu, kritēriju projektus, nodrošinot to sabiedrisko apspriešanu un iesniegšanu uzraudzības komitejā.

Ministrijas organizētas komisijas izvērtēja 217 ESF un ERAF projekta iesniegumus, no kuriem tika apstiprināti 180. Papildus tika nodrošināti informācijas un publicitātes pasākumi sabiedrības informēšanai jautājumos, kas saistīti ar struktūrfondu ieviešanu izglītības un zinātnes jomā.

2.2.10.2. Citi ārvalstu finanšu instrumenti

Atbilstoši 2004. gadā parakstītajiem Saprašanās memorandiem par **Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta** ieviešanu un **Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta** ieviešanu ministrija nodrošināja finanšu instrumentu prioritātes

"Cilvēkresursu attīstība un izglītība" un prioritātes "Akadēmiskie pētījumi" ieviešanu, kā arī finanšu instrumentu īpašās atbalsta formas "Stipendiju grantu shēma" ieviešanu.

Finanšu instrumentu prioritāte "Cilvēkresursu attīstība un izglītība" tiek ieviesta individuālu projektu iesniegumu atklātu konkursu veidā. 2008 – .2009. gadā tika apstiprināti 10 projekti ar kopējo piešķirto finanšu instrumentu līdzfinansējumu 3,7 miljoni eiro.

Grantu shēma "Akadēmiskie pētījumi" paredz finansiālu atbalstu Latvijas zinātnisko institūciju akadēmisko pētījumu veikšanai. 2009. gadā tika apstiprināti 11 apakšprojektu iesniegumi dažādās zinātņu nozarēs ar kopējo granta piešķirumu 299 607 eiro.

Īpašā atbalsta forma "Stipendiju grantu shēma" paredz finansiālu atbalstu studentu, izglītības darbinieku un skolotāju asistentu mobilitātei Norvēģijā, Īslandē un Lihtenšteinā mācību vai pieredzes apmaiņas nolūkā.

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta grantu shēmas "Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un sabiedrības integrācijas veicināšana" vērsta uz sadarbības stiprināšanu starp dažādu tautību

19. tabula

Finanšu resursu izdevumi ES struktūrfondu un ārvalstu finanšu instrumentu projektu īstenošanas nodrošināšanai

Budžeta programmas/ apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (LVL)	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
28.00.00 ES struktūrfondu projekti un ES politikas iniciatīvas	12 090 127	11 852 403
28.07.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti 2007.–2013. gada periodā	10 233 387	10 177 307
28.08.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti 2007.–2013. gada periodā	662 742	609 834
28.09.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti 2007.–2013. gada periodā	926 114	825 916
28.10.00 ES struktūrfondu 3. mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" projekti	226 661	199 486
28.11.00 Eiropas Kopienas programmu projekti	41 223	39 860
39.00.00 Atbalsts izglītības infrastruktūrai	3 531 840	3 531 840
40.00.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projekti / Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	1 311 855	1 227 498
40.01.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas	942 321	875 473
40.02.00 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projekti	369 534	352 025

20. tabula

"Stipendiju grantu shēma" iesniegto pieteikumu un piešķirto stipendiju skaits

Mobilitātes kategorijas	Iesniegto iesniegumu skaits	Piešķirtas stipendijas
Studenti	183	120
Izglītības darbinieki	149	121
Skolotāju asistenti	8	8

pārstāvjiem, veidojot labvēlīgus sociālos, kultūras un informācijas nosacījumus Latvijas mazākumtautībām un veicinot mazākumtautību biedrību un nodibinājumu attīstību.

Tika nodrošināta nozares ministrijas funkcija **ES struktūrfondu 3. mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība"** programmu ieviešanā. Astoņu apstiprināto projektu īstenošanai 2009. gadā tika piešķirts finansējums 226 661 lata apmērā Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas, Baltijas Jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas, Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas un Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projektu īstenošanai.

Latvijas un Šveices sadarbības programmas prioritātes "Cilvēkresursu un sociālā attīstība" apakšprioritātes "Pētniecība un attīstība" ietvaros ir paredzēta īpaša atbalsta forma "Stipendiju fonds" – izglītības un pētniecības stipendijas visās zinātnes nozarēs Latvijas studentiem un pētniekiem, kuri uzņemti Šveices augstākās izglītības un pētniecības institūcijās kopīgu pētniecības projektu īstenošanai. Savukārt apakšprioritātes "Pētniecība un attīstība" ietvaros ministrija ir ierosinājusi aktivitāti "Swiss lecturing activities in Latvia – Šveices vieslektoru aktivitātes Latvijā", kas piedāvā iespēju zinātniekiem no Šveices lasīt lekcijas vai dalīties pētnieciskā darba pieredzē Latvijas augstskolās.

Papildus 2009. gadā turpināta ES Rīcības programmas mūžizglītības jomā 2007. – 2013. gadam⁷⁴ īstenošana Latvijā un ar 2009. gada jūliju ministrija nodrošināja arī ES jauniešu neformālās izglītības programmas "Jaunatne darbībā"⁷⁵ atbildīgās valsts aģentūras – Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras – uzraudzību. Nodrošinot esošo resursu efektīvu izmantošanu, 2009. gadā tika veikta ES Mūžizglītības programmas atbildīgo valsts

aģentūru konsolidācija⁷⁶. Sākot ar 2010. gada 1. janvāri ES izglītības programmu īstenošanu un uzraudzību nodrošina viena aģentūra – Valsts izglītības attīstības aģentūra.

2.3. Ministrijas veiktie un pasūtītie pētījumi

Saskaņā ar ministrijas un OECD Līgumu par dalību Skolēnu starptautiskajā novērtēšanas programmā (SSNP) 2009. gadā Latvijā tika īstenots OECD SSNP 2009. gada pamatpētījums. 2009. gadā tika īstenota SSNP 2009 pamatpētījuma datu vākšana, kura notika 185 Latvijas skolās. Pavisam kopā tika novērtēti 13 uzdevumu klasteri lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs (pavisam 139 836 uzdevumu vērtējumi). Pēc datu pārbaudes un koriģēšanas procedūru īstenošanas tika sagatavota OECD SSNP 2009 Latvijas datu bāze, kas pilnībā atbilst starptautiskā pētījuma tehniskajiem standartiem un prasībām.

Papildus 2009. gadā ministrija nodrošināja pētījuma "Izglītības iestāžu, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, centralizēto eksāmenu pēdējo trīs gadu rezultātu analīze un sagatavotība pārejai uz vienotu latviešu valodas eksāmenu 2012. gadā izpēti" norisi ar mērķi veikt centralizēto eksāmenu pēdējo trīs gadu rezultātu analīzi pēc skolu valodas plūsmām: latviešu, mazākumtautību un divplūsmu skolās un noskaidrot mazākumtautību skolu sagatavotību pārejai uz vienotu latviešu valodas eksāmenu 2012. gadā.

Lai sekmīgi īstenotu valsts valodas politiku, tika veikts pētījums "Latviešu valodas lietojums augstākās izglītības iestādēs: izglītības satura reformas rezultāti"⁷⁷.

⁷⁴ Latvijai piešķirtais ES Rīcības programmas mūžizglītības jomā finansējums 2009. gadā – 8,6 milj. eiro.

⁷⁵ Latvijai piešķirtais ES jauniešu neformālās izglītības programmas "Jaunatne darbībā" finansējums bija 1,7 milj. eiro.

⁷⁶ Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 24. septembra rīkojuma Nr. 652 "Par valsts aģentūras "Akadēmisko programmu aģentūra" likvidāciju, to pievienojot Valsts izglītības attīstības aģentūrai".

⁷⁷ 1. posms, publicēts LVA mājas lapā www.valoda.lv.

2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

	Rezultāts/ rezultatīvais rādītājs	2009. gadā plāns⁷⁸	Izpilde	Veicinošie faktori	Kavējošie faktori
1.	Pedagogu darba samaksas minimālā likme	330 LVL	250 LVL	–	Valsts budžeta līdzekļu samazinājums.
2.	Izglītojamie obligātās izglītības vecumā, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, procentos	4,5%	Dati par 2009. gadu būs pieejami 2010. gada novembrī	–	–
3.	Izglītojamie, kuri pēc 9. klases beigšanas iegūst apliecību par pamatizglītību, procentos	89%	Izglītojamo skaits, kuri beidza 9. klasi vispārīzglītojošajās dienas skolās 2008./2009. m.g. (bez speciālajām skolām un klasēm) un saņēma apliecību par pamatizglītību, bija 97,4%.	Pieņemti Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumi Nr.1027 "Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem".	–

78

Saskaņā ar 2010. gada 29. aprīļa Valsts sekretāru sanāksmes protokola Nr. 17 35.§ noteikto, nākamais plānošanas cikls būs 2012. – 2014. gadam un darbības stratēģijas projekts ir jāiesniedz līdz 2011. gada 1. jūnijam.

2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu (turpinājums)

4.	15–16 gadus vecie jaunieši, kuri apliecina augstāko kompetenci lasītprasmē, dabaszinātnēs, matemātikā, procentos	3,3%	<p>PISA 2009 rezultāti un datu analīze būs pieejama tikai gada beigās. 2006. gada PISA pētījumi parādīja, ka Latvijā 15–16 gadīgi jaunieši, kuri apliecina augstāko kompetenci, ir 4,1% dabaszinātnēs, 4,5% lasītprasmē un 6,6% matemātikā.</p> <p>Dabaszinības –17,72% Matemātika – 14,05% Latviešu valoda – 12,96% (VISC dati)</p> <p>Ņemot vērā to, ka vairākums ES struktūrfondu aktivitāšu, tajā skaitā aktivitātes, kuras vērstas uz dabaszinību, matemātikas, mācību satura un materiāltehniskās bāzes aprīkošanu, faktiski ir uzsāktas 2009. gadā, tad pašreiz nevar spriest par struktūrfondu ietekmi uz šo rādītāju.</p>	<p>1. Izvērtējot ES fondu atbalstu Latvijas ekonomikas stimulēšanai, darbības programmu ietvaros finansējums tika pārdalīts tādu aktivitāšu īstenošanai, kuras sniegtu tiešāku un efektīvāku ieguldījumu valsts ekonomikas attīstībai un kuru atbalstāmo darbību īstenošana pašreizējās ekonomiskajās apstākļos būtu uzskatāma par prioritāru, kā arī nepieciešamība pēc iespējas ātrāk reaģēt uz sociālekonomisko situāciju valstī, mazinot ekonomiskās krīzes ietekmi un palielinot tautsaimniecības potenciālu.</p> <p>2. Apstiprināti grozījumi Ministru kabineta noteikumos par struktūrfondu aktivitāšu ieviešanu, palielinot aktivitātes finansējumu un paplašinot atbalsta saņēmēju loku.</p> <p>3. Uzsākto aktivitāšu specifika (stipendiju izmaksa) nodrošina regulārus maksājumus, tādējādi tiek nodrošināta naudas plūsma un uzraudzības rādītāju izpilde.</p>	<p>1. Ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī, ir nepietiekami valsts budžeta līdzekļi projektu īstenošanai. 2009. gadā tika apstiprināti projekti, taču nepietiekamu valsts budžeta līdzekļu dēļ nebija iespējams noslēgt visas vienošanās par projektu īstenošanu.</p> <p>2. Pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumiem par vairāku aktivitāšu apvienošanu, tika veikti grozījumi Ministru kabineta noteikumos par aktivitāšu ieviešanu, kas aizkavēja attiecīgo aktivitāšu uzsākšanu.</p> <p>3. Valsts pārvaldes strukturālo reformu rezultātā projektu līgumu slēgšanu palēnināja nepieciešamās korekcijas projekts sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu.</p> <p>4. 2009. gadā tika veiktas vērienīgas izglītības reformas, kā rezultātā bija nepieciešamas attiecīgas korekcijas Ministru kabineta noteikumos par aktivitāšu ieviešanu un projektu atlase tika pārcelta uz vēlāku laiku.</p>
----	--	------	--	--	--

2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu (turpinājums)

5.	Vidusskolās izveidoti (atjaunoti) dabaszinātņu (ķīmijas, fizikas, bioloģijas, matemātikas, dabaszinības) kabineti (procentos no plānotā) skaits.	0	ES fondu aktivitātes izglītības iestāžu pielāgošana izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām īstenošana uzsākta 2009. gada beigās un šobrīd norisinās remontdarbi pie skolu pielāgošanas skolēniem ar funkcionāliem traucējumiem, tāpēc pašreiz nevar spriest par struktūrfondu ietekmi uz šo rādītāju.	<p>1. Izvērtējot ES fondu atbalstu Latvijas ekonomikas stimulēšanai, darbības programmu ietvaros finansējums tika pārdalīts tādu aktivitāšu īstenošanai, kuras sniegtu tiešāku un efektīvāku ieguldījumu valsts ekonomikas attīstībai un kuru atbalstāmo darbību īstenošana pašreizējos ekonomiskajos apstākļos būtu uzskatāma par prioritāru, kā arī nepieciešamība pēc iespējas ātrāk reaģēt uz sociālekonomisko situāciju valstī, mazinot ekonomiskās krīzes ietekmi un palielinot tautsaimniecības potenciālu.</p> <p>2. Apstiprināti grozījumi Ministru kabineta noteikumos par struktūrfondu aktivitāšu ieviešanu, palielinot aktivitātes finansējumu un paplašinot atbalsta saņēmēju loku.</p> <p>3. Uzsākto aktivitāšu specifika (stipendiju izmaksa) nodrošina regulārus maksājumus, tādējādi tiek nodrošināta naudas plūsma un uzraudzības rādītāju izpilde.</p>	<p>1. Ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī, ir nepietiekami valsts budžeta līdzekļi projektu īstenošanai. 2009. gadā tika apstiprināti projekti, taču nepietiekamu valsts budžeta līdzekļu dēļ nebija iespējams noslēgt visas vienošanās par projektu īstenošanu.</p> <p>2. Pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumiem par vairāku aktivitāšu apvienošanu, tika veikti grozījumi Ministru kabineta noteikumos par aktivitāšu ieviešanu, kas aizkavēja attiecīgo aktivitāšu uzsākšanu.</p> <p>3. Valsts pārvaldes strukturālo reformu rezultātā projektu līgumu slēgšanu palēnināja nepieciešamās korekcijas projektos sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu.</p> <p>4. 2009. gadā tika veiktas vērienīgas izglītības reformas, kā rezultātā bija nepieciešamas attiecīgas korekcijas Ministru kabineta noteikumos par aktivitāšu ieviešanu un projektu atlase tika pārcelta uz vēlāku laiku.</p>
6.	Izglītojamo ar speciālām vajadzībām, kuri ir integrēti vispārējās izglītības iestādēs, skaits	1 700	2009./2010. m.g. – 2010 izglītojamie ar speciālām vajadzībām, kuri ir integrēti vispārējās izglītības iestādēs.	Atbalsta personāla pieejamība izglītības iestādēs.	–

2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu (turpinājums)

7.	Interesu izglītības programmās iesaistīto bērnu un jauniešu skaits	220 000	130 500	Gatavošanās X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem 2010. gadā.	Samazināta mērķdotācija pašvaldībām interešu izglītības programmu un sporta pedagogu daļējai darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 2009. gada septembrim–decembrim.
8.	Studējošie augstskolās un koledžās uz 10 000 iedzīvotājiem	520	492	—	Valsts budžeta finansējuma samazinājums augstākajai izglītībai, kā arī studējošo skaita samazinājums maksas studijās ekonomiskās krīzes rezultātā.
9.	Zinātnieki uz 1000 nodarbinātajiem	3,7	CSP vēl nav apkopojusi datus.	Zinātniekiem tiek piešķirts apjomīgs struktūrfondu finansējums dažāda veida pētniecības īstenošanai.	Salīdzinājumā, piemēram, ar citām ES valstīm nekonkurētspējīgs atalgojums un pētniecības veikšanai nepieciešamā infrastruktūra.
10.	Latvijā iegūtie doktora grādi	120	174	Būtisks atbalsts no ES struktūrfondu līdzekļiem, piešķirot doktorantiem stipendijas, kas veicināja rezultativāti.	Būtisku kavējošu faktoru nav. Ekonomiskā krīze nav ietekmējusi studējošo skaitu doktorantūrā.
11.	Zinātniskās darbības rezultātu komercializācijas gadījumi Latvijā	5	Centrālā statistikas pārvalde vēl nav apkopojusi datus.	Ministrijas administrētā programma EUREKA un administrētās struktūrfondu aktivitātes, kurās pieejams finansējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem inovācijas un komercializācijas aktivitāšu īstenošanai.	Vāji attīstīta ražošana, it īpaši tāda, kas tiek balstīta uz inovācijām.

2.4. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu (turpinājums)

12.	Fiziskajās aktivitātēs iesaistītās personas	400 000	Atzītājās sporta federācijās kopā nodarbojas 100 745 cilvēki, tajā skaitā 59 886 jaunieši	Sporta federāciju organizatoriskā aktivitāte	Nepietiekams finansējuma apmērs.
13.	Valsts valodas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai īstenotie projekti	13	13	Pietiekams finansējuma apmērs.	—
14.	Nodrošināts atbalsts latviešu valodas apguvei un uzturēšanai latviešu diasporai ārzemēs (pastāvīgu mācību vietu skaits, projektu skaits)	8	8	Pietiekams finansējuma apmērs.	—

2.5. Iekšējais audīts un kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana ministrijā

Atbilstoši ministrijas iekšējo auditu gada plānam, kā arī saskaņā ar ministrijas vadības dotajiem uzdevumiem pārskata periodā iekšējie auditori novērtēja iekšējās kontroles sistēmu ministrijā un tās padotības iestādēs: valsts aģentūrās, profesionālās izglītības iestādēs, sociālās korekcijas izglītības iestādēs, zinātniskajos institūtos.

Veikto auditu un pārbažu rezultāti liecina, ka kopumā iekšējās kontroles sistēma ministrijā un tās padotības iestādēs ir izveidota un darbojas. Konstatētie trūkumi būtiski neietekmē sistēmas darbību, tomēr valsts budžeta finanšu līdzekļu piešķiršanā un izlietojuma kontrolē nepieciešami uzlabojumi, kas tiek īstenoti.

Pārskata periodā ministrijas iekšējā audīta struktūrvienība veica 48 iekšējos auditus⁷⁹, 2009. gadā noslēgto iekšējo auditu rezultātā sniegti 326 ieteikumi.

Tika uzraudzīta arī Valsts kontroles 282 ieteikumu izpilde septiņām revīzijām ministrijas un tās padotības iestādēs. Par ieteikumu ieviešanas gaitu sniegta informācija Valsts kontrolei, Saeimas Publisko izdevumu revīzijas komisijai un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai.

2009. gadā ministrijā ar ES struktūrfondu atbalstu⁸⁰ tika uzsākta kvalitātes vadības sistēmas elementu ieviešana ministrijā, uzsākot darbu pie 40 būtisko procesu aprakstu izstrādes. Rezultātā tiks izveidota vienota, stratēģiska, efektīva un atklāta pieeja ministrijas procesu īstenošanā, uzlabojot darba efektivitāti, sniegto pakalpojumu kvalitāti, kas novērsīs funkciju dublēšanos un lieku birokrātiju, kā rezultātā uzlabos arī ministrijas darba operativitāti.

III. PERSONĀLS

2009. gada 1. janvārī ministrijā bija apstiprinātas 236 amata vietas, no kurām 170 – valsts civildienesta ierēdņa amata vietas un 66 – darbinieka amata vietas. Lai efektīvizētu valsts budžeta līdzekļu izmantošanu, 2009. gada laikā ministrijā tika likvidētas 26 amata vietas.

Kopumā ministrijā 2009. gadā darbā tika pieņemts 21 darbinieks un amatā iecelti 12 ierēdņi, bet no amata atbrīvoti 37 ierēdņi un darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 15 darbiniekiem, sasniedzot ierēdņu un darbinieku vidējo mainību 17,5% apmērā.

2009. gada laikā ministrijas amata vietu skaits ir pieaudzis par septiņām amata vietām, kopā sasniedzot 243, no kurām 162 ir valsts civildienesta ierēdņa un 81 – darbinieka amata vieta. Amata vietu skaita palielinājums ir skaidrojams ar to, ka ministrija pārņēma 10 amata vietas no Sporta pārvaldes⁸¹, 14 amata vietas un funkcijas no Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas⁸², kā arī papildus izveidoja 9 amata vietas divu ESF projektu⁸³ īstenošanai un uzraudzībai.

2009. gada sākumā ministrijas darbības stratēģijas izvirzīto mērķu un funkciju īstenošanā strādāja 226 ierēdņi un darbinieki, no tiem – 186 sievietes un 40 vīrieši; 82 strādājošie vecumā līdz 29 gadiem, 60 strādājošie – no 30 līdz 39 gadiem, 38 strādājošie – no 40 līdz 49 gadiem, 36 strādājošie – no 50 līdz 59 gadiem, bet 10 strādājošie – vecumā virs 60 gadiem. Vidējais ministrijā strādājošo vecums ir 36,9 gadi.

Lielākais skaits darbinieku, ar kuriem tika izbeigtas darba tiesiskās attiecības, un ierēdņi, kuri tika atbrīvoti no amata 2009. gadā, ministrijā bija nostrādājuši no 2 līdz 5 gadiem (25 strādājošie).

⁷⁹ Personāla atalgojums ministrijas padotības 16 profesionālajās izglītības iestādēs un grāmatvedības organizācija ministrijas 15 profesionālajās izglītības iestādēs, personāla atalgojums ministrijas padotības septiņās valsts aģentūrās, ES finansēto programmu un projektu īstenošana, ministrijas padotības profesionālās izglītības iestādēs, zinātnisko institūtu finanšu vadība un citi.

⁸⁰ 1.5.1.3.1. apakšaktivitātes "Kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana" projekts "Kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijā".

⁸¹ Pamatojoties uz Ministru kabineta 2008. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 879 "Par Sporta pārvaldes reorganizāciju" tika reorganizēta Sporta pārvalde un tās funkcijas sadalītas starp ministriju un valsts aģentūru "Nacionālais olimpiskais sporta metodiskais centrs".

⁸² Pamatojoties uz Ministru kabineta 2009. gada 6. maija Nr. 281 rīkojumu "Par Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministriju".

⁸³ 1.2.1.1.4. apakšaktivitātes "Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana", 1.2.2.1.5. apakšaktivitātes "Pedagoģu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos" projekti.

11 no atbrīvotajiem ierēdņiem un darbiniekiem ministrijā bija nostrādājuši 1 līdz 2 gadus, 10 no atbrīvotajiem ierēdņiem un darbiniekiem nostrādājuši mazāk par 1 gadu, bet 3 atbrīvotie ierēdņi un darbinieki ministrijā bija nostrādājuši vairāk nekā 10 gadus.

205 ministrijā strādājošiem ir augstākā izglītība, sešiem – doktora, bet 81 – maģistra grāds.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Ministrijas darbība aptver jomas, kas skar plašu sabiedrības daļu, tāpēc sabiedrības informēšana un iesaiste zinātnes, sporta, jaunatnes, valsts valodas, bet jo īpaši izglītības politikas veidošanā ir svarīgs ministrijas darbības virziens.

2009. gadā sagatavotas 246 preses relīzes par ministrijas pārziņā esošo jomu aktualitātēm, sadarbībā ar struktūrvienībām nodrošinātas konsultācijas un sagatavotas atbildes uz plašsaziņas līdzekļu pārstāvju jautājumiem. Ministrija rīkojusi un ministrijas pārstāvji piedalījušies astoņās preses konferencēs. Sagatavoti 12 ministrijas informatīvā e-izdevuma numuri. Informatīvā izdevuma abonentu skaits, salīdzinot ar 2008. gadu, palielinājies vairāk nekā divas reizes un sasniedz 1500 abonentu.

Ministrijas mājas lapā www.izm.gov.lv informācija tiek aktualizēta ik dienas. 2009. gadā tika izveidota sadaļa "Vieglī lasīt" cilvēkiem ar uztveres traucējumiem. Vidēji dienā tiek izveidotas vai atjaunotas 10 tīmekļa lappuses. 2009. gadā pavisam izveidotas 1380 tīmekļa lappuses. Ministrijas mājas lapu apmeklē vidēji 1200 apmeklētāju dienā. 2009. gadā mājas lapas sadaļā "Sabiedrības līdzdalība" turpinājās e-konsultāciju process, kura ietvaros ikviens interesents bija aicināts izteikt viedokļus un priekšlikumus par aktuālām izglītības tēmām.

Ministrijā veiksmīgi darbojas arī informācijas centrs, kurā tika nodrošinātas klātienē konsultācijas apmeklētājiem (vidēji 10 – 12 dienā), sniegtas atbildes uz jautājumiem, kas saņemti pa informācijas tālruni (vidēji dienā 20 zvanu) un informatīvā e-pastā (sagatavotas un nosūtītas vidēji piecas elektroniskās vēstules dienā).

Nodrošinot sabiedrības informēšanu par jauno finansēšanas modeli "nauda seko skolēnam", tika organizētas ministrijas vadības reģionālās vizītes. 2009. gada jūnijā ministrijas vadība un eksperti devās reģionālajās vizītēs uz gandrīz 90 Latvijas novadiem un republikas pilsētām, lai klātienē tiktos ar jauno pašvaldību vadītājiem, sniegtu informāciju par pedagogu atalgojumam paredzēto finansējumu novadiem pēc grozījumiem 2009. gada valsts budžetā, kopīgi ar jauno pašvaldību vadītājiem meklētu atbilstošākos risinājumus izglītībā un skolu tīkla sakārtošanā gan strukturālo reformu un jaunā finansēšanas modeļa "nauda seko skolēnam", gan finansiālās un demogrāfiskās situācijas, kā arī administratīvi teritoriālās reformas kontekstā.

Papildus ministrijas darbinieki un ierēdņi aktīvi piedalījās vairākos sabiedrības informēšanas pasākumos, tajā skaitā "Ēnu dienā 2009", starptautiskajā izglītības izstādē "Skola 2009", ES Dārza svētkos, akcijā "Atpakaļ uz savu skolu", pasākumā "Zem viena jumta" u.c.

Lai uzzinātu sabiedrības viedokli, ministrija izmantoja arī internetā veidotas aptaujas. Valsts kancelejas koordinētajā ministriju mājas lapu lietotāju aptaujā vairākums mājas lapas

lietotāju norāda, ka ir apmierināti ar ministrijas mājas lapā www.izm.gov.lv atrodamo informāciju. Vairāk nekā puse aptaujāto ministrijas mājas lapu ieteiktu arī citiem – kolēģiem, draugiem vai ģimenes locekļiem.

Lai noskaidrotu, kā lasītāji vērtē 2009. gadā iznākušos ministrijas informatīvos e-izdevumus, Komunikācijas nodaļa veica izdevuma abonentu aptauju. Aptaujā piedalījās 313 izdevuma lasītāji, no kuriem 88% pārstāv izglītības jomu, 2% – zinātnes, nepilni 2% – sporta, 2,6% – jaunatnes lietu un nedaudz virs 5% – citas jomas. Vislielāko interesi lasītāji izrāda par izglītības jomu – 81%, par jaunatnes lietām – 9%, zinātni – 5%, bet par sportu un valsts valodu – aptuveni 3%.

Lasītāju interesi visvairāk piesaista informatīvie un paskaidrojošie raksti par lēmumiem, kas pieņemti saistībā ar ministrijas pārziņā esošajām nozarēm, kā arī informācija par konkursiem un projektiem (18%). Līdzīgi interesē informācija par ES struktūrfondu projektiem un finansējuma pieejamību un izlietojumu (15%), materiāli par praktisko pieredzi (16%), informācija par konkrētajā mēnesī Ministru kabinetā pieņemtajiem un Valsts sekretāru sanāksmēs izsludinātajiem normatīvo aktu projektiem (14%).

95% aptaujas dalībnieku uzskata, ka ministrijas informatīvais izdevums ir ērts veids, kā saņemt aktuālo informāciju par ministrijas darbību un aktualitātēm izglītības, zinātnes un sporta jomā. 64% informāciju par ministrijas pārziņā esošo nozaru jautājumiem saņem arī no citiem avotiem, vairākums – 37% norāda, ka to saņem ministrijas mājas lapā, 30% – no plašsaziņas līdzekļiem, 22% – no izglītības iestādēm, bet 8% norādījuši, ka saņem informāciju no pašvaldībām.

Tika saņemti arī daudzi vērtīgi ieteikumi, kā saturiski bagātināt izdevumu, kas tiek ņemti vērā, veidojot turpmākos izdevumus.

Lai izzinātu sabiedrības viedokli, ministrija organizē arī konsultācijas ar sabiedrību vairākās konsultatīvajās padomēs⁸⁴.

Ņemot vērā to, ka ministrija ir tieši vai netieši atbildīga par pakalpojumu sniegšanu vairāk nekā 40% valsts iedzīvotāju, ministrija īpašu uzmanību velta sadarbībai ar nevalstiskajām organizācijām⁸⁵. 2009. gadā veiktās reformas nebūtu iespējamās bez sociālo un citu sadarbības partneru līdzdalības un atbalsta.

Papildus ministrija aktīvi deleģē nevalstiskajam sektoram tos uzdevumus, ko tas var veikt efektīvāk. Piemēram, 2009. gadā ministrijā noslēgti 15 sadarbības līgumi par finansējuma piešķiršanu nevalstiskajām sporta organizācijām. Kopskaitā nevalstiskajām sporta organizācijām deleģēti 23 sporta nozares uzdevumi, sniegts atbalsts jaunatnes organizāciju iniciatīvām – atbalstīti septiņi jaunatnes organizāciju projekti darbam ar sociālā riska grupu jauniešiem, noslēgts memorands par Izglītības un zinātnes ministrijas un Latvijas Jauno zinātnieku savstarpējo sadarbību zinātnes, tehnoloģiju, inovācijas un augstākās izglītības jomās.

Sadarbības veicināšanai ar nevalstiskajām sporta organizācijām darbojas Latvijas Nacionālā sporta padome, kura ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kas piedalās valsts sporta politikas izstrādē, veicina sporta attīstību un sadarbību sporta jomā, kā arī lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz sportu. 2009. gadā organizētas piecas Latvijas Nacionālās sporta padomes sēdes.

⁸⁴ Piemēram, konsultatīvā padome "Izglītība visiem", Latvijas Nacionālā sporta padome, Jaunatnes konsultatīvā padome u.c.

⁸⁵ Ministrija sadarbojas ar vairāk nekā 70 nevalstiskajām organizācijām.

V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

1. Izmaksu efektivitātes paaugstināšana vispārējā un profesionālā izglītībā, vienlaikus kvalitātes un pieejamības nodrošināšanā. Vispārējā izglītībā tiks turpināts darbs pie finansēšanas principa "nauda seko skolēnam" analīzes un pilnveides; savukārt profesionālajā izglītībā tiks īstenota darbības optimizācijas programma, kas paredz skolām sadarbībā ar pašvaldībām izstrādāt skolas attīstības un investīciju stratēģiju, lai turpinātu darbu pie ES struktūrfondu projektu pieteikumu sagatavošanas un projektu īstenošanas.

- Kvalitatīvas pirmsskolas izglītības nodrošināšana, sagatavojot tālākizglītības ieguvei.
- Pedagoģiskā procesa efektivitātes paaugstināšana pamatizglītības posmā.
- Vidējās izglītības satura un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas pilnveide.
- Izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēmas pilnveide.
- Mācību priekšmetu kvalitatīvai apguvei atbilstošu mācību un metodisko līdzekļu nodrošinājums.
- Karjeras izglītības pilnveide jauniešu motivētas un apzinātas tālākizglītības iegūšanai un savas karjeras veidošanai.
- Izglītojamo ar speciālām vajadzībām iekļaušana izglītības sistēmā.
- Atbalsta nodrošinājums izglītojamajiem no sociālā riska grupām.
- Latvijas mazākumtautību izglītības iespēju nodrošināšana.
- Pedagogu izglītības un tālākizglītības uzlabošana.
- Pedagogu darba kvalitātes novērtēšanas un atbilstošas darba samaksas sistēmas izveide.

- Profesionālās izglītības sistēmas modernizācija.
- Profesionālās izglītības prestiža celšana.
- Darba tirgum atbilstošu praktisko iemaņu apguve un mācību procesa nodrošināšana.
- Profesionāla, uz darba tirgu orientēta pieaugušo neformālās izglītības attīstība.

2. Eksportspējas paaugstināšana augstākajā izglītībā un zinātnē tautsaimniecības atveseļošanas īstenošanai. Balstoties uz informatīvo ziņojumu "Par nepieciešamajām strukturālajām pārmaiņām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai", ministrija sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, kā arī konsultējoties ar partneriem, izstrādāja augstākās izglītības darbības optimizācijas programmu; zinātnē, pamatojoties uz nozaru ministriju apstiprinātajām zinātnisko institūciju darbības stratēģijām, ministrija veiks zinātnisko institūciju telpiskās attīstības stratēģijas izvērtēšanu, nosakot vadošos valsts nozīmes pētniecības centrus.

- Augstākās izglītības konkurētspējas uzlabošana.
- Nepieciešamās mācību studiju materiālās bāzes pilnveide.
- Zinātnes un pētniecības lomas palielināšana augstskolās.

3. Nacionālo vērtību stiprināšana un popularizēšana. X Latvijas skolu dziesmu un deju svētki, kuru rīkošanai 2010. gada vasarā valdība piešķīra 1,5 milj. latu. Savukārt UNESCO šos svētkus, līdzās citiem pasaules kultūras šedevriem, iekļāvusi savā svinamo dienu kalendārā 2010.–2011. gadam, pievēršot tiem plašu starptautisku uzmanību.

- Vērtībuzglītības īstenošana izglītības iestādēs sadarbībā ar skolēnu vecākiem.
- Interesu izglītības piedāvājuma nodrošināšana.